books2ebooks.eu

Manuale scholarium.

[Cologne : Heinrich Quentell
1495

eBooks from your library by
eBooks on Demand
digitised by
Kungliga Biblioteket
National Library of Sweden

EOD – Millions of books just a mouse click away! In more than 10 European countries!

Thank you for choosing EOD!

European libraries are hosting millions of books from the 15th to the 20th century. All these books have now become available as eBooks – just a mouse click away. Search the online catalogue of a library from the eBooks on Demand (EOD) network and order the book as an eBook from all over the world – 24 hours a day, 7 days a week. The book will be digitised and made accessible to you as an eBook.

Enjoy your EOD eBook!

- Get the look and feel of the original book!
- Use your standard software to read the eBook on-screen, zoom in to the image or just simply navigate through the book
- *Search & Find*: Use the full-text search of individual terms*
- *Copy & Paste Text and Images*: Copy images and parts of the text to other applications (e.g. word processor)*

* Not available in every eBook.

Terms and Conditions

With the usage of the EOD service, you accept the Terms and Conditions provided by the library owning the book.

- Terms and Conditions: http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/en/agb.html

More eBooks

Already more than 30 libraries in over 12 European countries offer this service.
Search books available for this service: http://search.books2ebooks.eu
More information is available at http://books2ebooks.eu

MANUALE

KUNGL. BIBLIOTEKET STOCKHOLM

Kungl. Biblioteket.
STOCKHOLM.
Inkunabler.
№ 1483
Manuale scholarium. [Köln: Heinrich Quentell, 1495?]

Manuale ſcholarium

qui ſtudentium vniuerſitates aggredi. ac poſtea pro ficere in eiſdem intendunt

37/603

Prologus.

Et ſi ſcientiarū inuentio varia erat ac multiplex. maxime tamē quiſqꝫ (cū philoſophari cepit) dedit opaꝫ. vt vel de ſecretis nature vel de moꝝ bonitate. vel de republica loqueret̃. aut etiam de quibuſdā preceptis ad virtutū viam ducentibus. At cum multipharijs ſcripte ſīt ydeomatibꝰ diſcipline grecoꝝ lingua nōnulle edite. atqꝫ etiā arabum cōſuetudine cōpoſite. apud hebreos quoqꝫ cum nihil ſit doctrine inuētum. maximope cenſebant ↄducere maiores noſtri. vt quēadmodū pleriqꝫ in hoc cōuenirent. ꝙ laudes v̾tutum magnificētiſſime obſ̾uarent. ſi vnus eēt ſermo in quē oēs trāſferētur. ac poſtea dilaterētur per ſpacium vniuerſi. itaqꝫ factum eſt ⁊ ydeoma hoc latinū nūcupatum. ⁊ vt reor a latio vbi rhoma eſt id nomīs obtinuit. atqꝫ lapſu tempoꝝ oēs doctrine in hūc ſ̾monem ſīt tranſlate. hunc colunt artium amatores. diligūt iuriſconſulti. obſ̾uant qui theologie ſtudēt. oīmqꝫ auditores diſciplinaꝝ quaſi munus quoddā diuinū diligunt. Ipamqꝫ vero nō ſolum poſſe aut natura cōplecti. aut artificio cōprehendi arbitror. Sꝫ aſſiduitate quadā ⁊ vſu cōtinuo pcipere Omīs igitur dicēdi precepta nanciſci cupiens intētiſſima cura videat frequenter latina loquatur.

Capitulum primū qualiter nouelli ſtudentes alloqui de
bent magiſtros ſuos. vt in matriculā intitulētur. ac etiā in bea
nio deponētur Diſcipulus

Euerēde magiſter

reuerētiam vr̄am oratam facio. vt ip̄a adiu/
mento mihi ſit. vt in matriculā alme huius
vniuerſitatis intituler. vt a beanio abſolui
queam. nam proxime adueni. ignotus ſum
ꝛ ad quē cōfugerem preter vos habeo neminē Magiſter. vn/
de nam es puer Diſcipulus Optime magiſter ego ſum vlnen
ſis. ꝛ priuſq̄ꝫ exirem patriā tūc pſuaſum mihi erat cōfidentiā
habere dn̄ationi veſtre. vos em̄ ille eſtis (fama eſt) qui ſingulis
acquieſcitis petitionib⁹ pre ſe honeſtatē petentibus Magiſter
Cur huc aduenīſti. expone mihi Diſcipulus. ſtudij cā Ma/
giſter. ſolus aduenīſti Diſcipulus. ſic eſt reuerēde magiſter
Magiſter. abūdant parentes tui Diſcipulus. mediocriter ſe
habēt in diuitijs. acquirūt artificio alimentū vez polliciti ſūt
ſi ſtudio me applicuero. ꝛ vellent oēm circa me facere diligen/
tiam. ne qua me premat pauptas Magiſter. mō te ducam ad
rectorez. cura. animoſus ſis. nō nimiū timeas. ne timor ip̄e di
ripiat loquendi facultatē. ꝛ vt apte iuramentū facias. bene pro
ſpicias. caue celeritatem legendi. alioq̄n te titubare faciet Diſ/
cipulus Ut potero optime p̄ceptor. vtqꝫ vires mee admittent
faciaz Uez primū mihi difficile eſt nō timere. propterea ꝙ an
tehac apud h̄mōi doctos ꝛ claros viros nec vnq̄ꝫ eram. obtem
p̄rabo tamē libens dignitati veſtre. quātum ip̄a admittet vere
cūdia Magiſter. te admonebo habe ergo aduertētiam

Poſt intitulationē magiſter dicit ſtudēti. nūc inſcript⁹ es
in matriculā. vbi depōnem beanij habere exiſtimas Diſcipul⁹
Reuerēde magiſter id vob̄ cōmitto. nouit em̄ dignitas veſtra
quo cōuenientius in loco fieri poſſz. ꝛ vt ante p̄cabar. ſic q̄ꝫ et
nūc oro. recōmēdatū me vob̄ in hac re h̄eatis Mgr̄. placet ne
tibi in eſtuario meo Diſcipul⁹. placet q̄ꝫ optime. ꝛ vt reor nul
libi aptius poſſet fieri Mgr̄. vocabo ne pl'es mgr̄os q̄ inſſint
Diſci. optime mgr̄ diuitie gue mihi iſtī. ne prorſus ſumptuo/

ſa collatio fiat apprime rogo. neqꝫ etiã volo ꝙ nimiũ extenuet
ac honeſtas offendat in re. ſed mediocritas retineat cum con/
ſuetudine. Magiſter probe intelligo. vocabo igitur tres magi
ſtros ⁊ baccalaurios duos. ⁊ quoſdã de ſocijs meis. ſic nemo te
arguet ꝑcitate. ⁊ ſuꝑflui ſumptus euitetur. Diſcipulus. hono/
rande magiſter ⁊ id mihi vehemẽter placet. Magiſter. ⁊ equo
animo feras. ſi qui venient ⁊ te infeſtẽt. vbiſqꝫ te improperent.
nam id antiquꝰ aduentus. ſi quãdo beanij ẽ depoſitio indurit
ne iocũditas ⁊ alacritas. ſed amaritudo potius appareat. Ate/
go proſpiciã ne quiſqꝫ modũ excedat. Diſcipulus Nõ ſoluꝫ e/
quo feraꝫ oĩno preſtãtiſſime ꝑceptor. ſed etiã equiſſimo. vr̃e ta
mẽ hũilitati ſupplico. quatenꝰ manu me teneat. ne quis impe
tu quodã ac violentia me inuadat. Magiſter. ne timeas te ꝓ
tectum habebo. cenaqꝫ finita propera ad meũ eſtuariũ Diſcipu
lus Faciam ꝑdulcis magiſter ac libens.

¶ Capitulũ ſecũdum de duobus iuuenibꝰ infeſtãtibus bea/
num. ⁊ vocitãtur Camillus ⁊ Bartholdus. ſimulãtes neſci/
re ſeſe hic eẽ beanum ſed fetorem ſentire Loq̃tur Camillus.

Uis hic eſt fetor. Qui locũ illum inficit. Proch rem
indignã. aut cadauer erit hic putreſcẽs. aut hyrcus oĩ
bus beſtijs imũdior. optimi magiſtri viriqꝫ ꝓſtantiſſi
mi. quõ in hoc fetore ſedẽ põteſtis. vix ſatis nares valeo obtu/
rare. exibo reuera equidẽ ſi diutius manerẽ. vſqꝫ adeo inficerer
vt ſemiuiuꝰ caderem. capiteqꝫ terrã pulſarem. proficiſcar. ſeq̃re
bartolde Bartoldus Remorare tñ paululum. ⁊ videbimus
quid nam huiꝰ fetoris initiũ ſit. Camillus probemus confer
obſecro in huiꝰ om̃es habitatõnis angulos oculos. an poſſis
aliquid auſpicari. ex quo velut ex volutabro fetor ille emanat.
Bartoldus. Et tu cum acute rõnis ſis. nõ minus ꝑcõteris.
Camillus Quid nam hic ĩuenio. quid hoc monſtri eſt queſo
care mi bartolde nec huc dirigas oculos. certe integris lumini
bus incõcuſſoqꝫ animo nõ conſpicies. nam hec beſtia cornige
ra eſt. aures habẽs bouis inſtar. ex vtroqꝫ mento ſe dentes extẽ/
dunt. q̇bus morſum vt porcus ſilueſtris minatur. naſus cur/
uus ad noctue roſtri ſimilitudinẽ. oculi rubei lippeiqꝫ furorẽ
minãtes. ve huic quẽ arripiat. cenſeo equidẽ eũdẽ in minutiſ/
ſimas ptes diſtraheret. nam vt ſũmatim dicã. meminiſti te vn
ꝙꝫ vidiſſe horrendam demonis figurã. animal hoc multo de/

formius eſt. curſamus e veſtigio. fugeqꝫ nos cōmittamꝰ. ne im
petum in nos faciat. Bartoldus At ego videbo etiā ſi periculo
ſubire deberē. quid ais mi camille profecto beanus eſt Camillꝰ
arbitraris beanū eſſe Bartoldus Niſi me fallat rō mea beanus
eſt Camillus Nullā ego oculis cōſpectus ſum beſtiā. que tam
apte crudelitatē pre ſe fert ⁊ īmanitatē. queādmoduꝫ aial hoc
indiſpoſitū Bartoldus Quieſce pax ipm alloquar Domie
Joānes quādo nam aduenistis. certe eſtis cōterraneus meus
porrigite manū. ach furcifer. venis tu me vngulis offendē. nō
admittam niſi armis vndiqꝫ munitꝰ eē̄m. quid ſedes onager
nō vides magiſtros adeē viros venerabiles. in quoꝝ aſpectu
erectum eē̄ decet. o bone deus velut inflexibilis trūcus ſtat. neqꝫ
veretur. tam ⁊ ſi oīm oculi in ipm cōiecti ſīt Cernite oēs que
ſo qꝫ facile defatigatur. lentos habet pedes. pauloante ſurrexit.
nūc rurſus ſe incuruat quaſi vetula vna in ſeniū deducta. vide
qualiter collum cōtrahit Camillus Nullā in te pietatem ha/
bes. quo pacto ipm ſic terrefacis. amplius nō patiar. qa conter
raneus meus eſt Joānes ſis bono animo. ego te defenſum habe
bo. recipe vitꝝ. ⁊ poſt moleſtiā hanc ad animū te confer O car/
nifex ſtolide nō vereris vitꝝ attingere. iam ciphū quo eruditiſ
ſimi iam biberūt magiſtri tui. roſtrum tuū veneficū velis inti/
gere. quod magis venenoſum ē qꝫ baſiliſci aſpectus. viſu quo/
qꝫ necans geſtis. ne vinū atqꝫ adeo dulce deguſtare. tua infeſt
aquam potare. ⁊ quidē turbidā. ad riuos cū pecudibus. illuc
tu ceu quadrupes os impone tuū tortuoſum. extingue rabieꝫ
⁊ vt caballus diurno curſu fatigatus tumētibus labris tuis at
trahe aquam Bartoldus Deſine ſatis eſt. reris rem paruā eē̄
hominē tenerrime educatuꝫ quaſi bos eē̄t tractari. quid ſi ma/
ter ſciret que vnice eum amat. o qꝫ multas lachrymas pfunde/
ret. quātum cor doloroſum cōciperet. reuera ſi necis periculum
ſubierit vix paſſionē ipe ferret maiorem. en intuere faciē eius
nō flet. certe oculi madidi ſīt quando audiuit matrē cōmemo
rare mouebatꝰ ⁊ dicebat ad ſocium (quē ſecum ex patria duce/
bat. vt re ipa paracta nūciuꝫ reuertēdo parētibus afferret) Ach
narras mihi hoc. ꝙ te malum annū ante venit. ego mitterē al/
tam ſcholam dyabolū habere anteqꝫ ego ſup vellem trahere. ipe
ſīt tam ſupbus ſup alta ſchola ꝙ nemo cum eis ſcit circa veni/
re ⁊ loquūt tam mirabilem latinū ꝙ ego neſcio qd eſt O bea/
ne. o aſine. o fetide hirce. o olens capra. o bufo. o cifra. o figura

nihili. o tu oĩno nihil Q̄ tibi dyabolus ꝑmerdat. ⁊ mingat ti
bi ſup tuū venter ⁊ pes. q̄ lis tua hec rn̄ſio. haud em̄ loq̄ris. ſed
fallas Nō latinū ſed cau illinū ructas. ſed forte turbatus ani
mo vehemēter q̄ cōmotu s hec ip̄a ꝓtulit Camillus Quid fa
cturi demū cum eo ſum⁹ Bartoldus Stolide queris. multa
re opus ē. nam ſentio eo animo aduolauit. ab iſta poſſit defor
mitate abſolui. ac deinde laudabili ſtudētium adiūgi cōſortio
Id em̄ primo ꝯducere puto. medicū accerſire. ha quid dixerim
tu in medicinis p̄clarus es. ⁊ apꝓme eruditus mi camille. no
ſti probe que bachātibus inſaniāq3 habētibus cornua deponā
tur. ac poſtea dentes illi eruātur Aures vero quēadmodū cul
tellis fieri cōſuetam ē abbreuiant. caliginē oculoꝝ amouemus
Et cerne pilos illos de naſo progredietes. fac in primis extra
has Sed laborioſum erit tam longā tamq3 horrēdam barbaꝫ
tondere. cum vero tibi rallum ſit acutiſſimū lignis de querci
nis factū elaborare. eum exornabis cum ſcelera ſua cōfitetur. po
ſtremo a magiſtriſ venerabilib⁹ a fetore illo deponet. copuletur
q3 cōſortio nrō Camillus Recte ſuades. ſed profecto ſcias tam
fructuoſum negociū fieri nō poſſe ſine meo magno labore ac pe
riculo. mi ioānes preſtolare paululū. allaturus venio inſtru
ſtrumēta. ⁊ ab hac quoq3 inſania te liberabo. Bartoldus Tu
ip̄m interea cōſolari nō deſine. nam iter arripio tam citoq3 re
uertar Bartoldus Faciam ⁊ quidē licenter Joānes letare. ha
beaſq3 iocūdam horaꝫ. iam tēpus appropiquat ſalutiferꝫ. mū
daberis em̄ ab omi indiſpōne ⁊ corpis ⁊ mentis. eiſq3 ꝑticeps
vniūſitatis noſtre. cuiuſuis p̄uilegij. neq3 attediabere ꝙ medi
cus tu⁹ adeſt. certe ſtatim veniet. arbitror ip̄m profectū ad apo
thecam. atq3 illic emere pillulas factas ex floribus melāpi. al
boq3 greco vt ſi debilitas nōnulla in curatōne te īuaderet. reme
dio tibi eēnt. En preſto ē noſter camillus Obſecro mi camil
le q̄3 ſceleri pede feſtinas. ⁊ q̄3 vel ociter veſtigia retro obſuata
legiſti. eras ne in apotheca Camillus ſic ē Bartoldus Quid
es boni negociatus Camillus Cōparaui vnguētum. vt ſi no
ſter egrotus medicine vim ferre nequiret. nares eius os quo
q3 inūgerem Bartoldus Cuiuſmōi hoc ē vngētum precor.
Camill⁹ Pinguedo nōnulla extorſa ex fabis hyrcoꝝ. ⁊ aqua
diſtillata e fimo ꝟgineo condita floribus. qui creſcūt noctis tē
pore medio cum diurno curſu mulſuꝫ ruſtici portarūt Bar
toldus Precioſiſſima quidē medicina huic homī Camillus.

ꝑmo cornua deponã Bartolde porrige ſerrã. aſelle repugnas
medico tuo Bar. Compeſce eius impet⁹. ⁊ vt equũ in tractatũ
ipſu illum cõſtringe. caue nihil minus vt crudelib⁹ te non at-
tingat vngulis. aut ledat capite cornuto. Camill⁹. q̄ʒ dura ſūt
⁊ iueterata cornua illa. ecce ſerram diſturbatã ⁊ oĩes fere den-
tes olentes fracti ſūt. reſpice iam proteruũ aĩal cornua antehac
videre nõ potuiſti ⁊ nõ adhibuiſti fidẽ nobis Bar. bone deus
nec bos vllus ẽ. aut campeſtris fera. cuius caput tanta mole eẽt
aggrauatũ Camillus. quo fecerim dentale Bar. hic habes Ca-
millus. porrige os. bartolde tene dentem vnũ. at nũc habes al-
terum Bartoldus Dẽtes illos reſuabo. ac inſ̄duʒ dabo ad vi-
dẽdum. quaſi aliquid ſpectatõne dignũ. extorquebo a videnti-
bus pecuniam. vt hi faciũt qui monſtra marina adducũt Ca-
millus Affer peluim atqʒ aquã infunde. herbaſqʒ impone o-
doriferas vt barba intingatur. poſteaqʒ tondebiſ̄ Bartoldus
oĩa preſto ſūt Camillus. quales impoſuiſti herbas Bartol-
dus Neſcio certe quo nomine noĩantur. nam creſcũt in horto
vbi cloaca exitum habet Camillus Recte ſane. tene mẽtuʒ nec
te moue. barba ſat eſt madida. ſed vbi nũc eſt rallum Bartol-
dus apud te in ſcamno Camillus Joãnes cõſpice barbaʒ tuã
nigra ẽ vt erat apoſtoli qui chriſtũ tradidit. crede te fidum eſſe
⁊ vt cõmune prouerbiũ eſt. oĩes eẽ cautos hoſpites. res ſuas
tollant cum diuerſoriũ ingredieris Bartoldus Debilitatur
neqʒ aſſuetus antea eſt vim ꝑpeti tam fortis medicine Camil-
lus Probe dicis nam vultus eius mutatus. ⁊ naturalẽ nõ ſer-
uat colorem. qđ ſignum fragilitatis ẽ. nũc confer vnguẽtum.
Bartoldus Nõne pillulas attuliſti. Camillus. cepit me ob-
liuio. curſas igitur ad boſtar noſtꝝ ⁊ collige. nam nimis remo-
te apotheca diſtat Bartoldus. faciam Camillus Recipe ani-
mũ. atqʒ ad te redi ⁊ reſpice. ſcio eñ pillulas quas allatur⁹ eſt
bartoldus. maxime tibi ꝓ futuras. vide iam venit Bar. reſpi-
ce iam manũ plenã Ca. video parꝝ ꝓdeſſe medicamẽta nr̄a. ne
forte i manib⁹ nr̄is morieſ̄ tutũ eſt vt ꝯfeſſionẽ faciat Uexꝫ aſ-
pice vultũ eius ⁊ ecce mõ niſi caueaſ̄ ſpũs eius hos relinquet ar-
tus Jãiã ſemiuiu⁹ genua flectẽdo mirabilẽ ꝯmittet turbinẽ at-
qʒ inſ̄ nos oẽs ꝯfuſionẽ. Mi btolde ꝯſule viros in hac re pe-
ritos. ⁊ q̄ nob̄ facile pn̄t ſbuenire. ne clamor ille nr̄as obtõdeat
aures. Bar. Factur⁹ ſum. ſʒ mõ vnũ hẽo mẽte. q̄ niſi me ſpes
fallat cũ oĩo ab õni ſua purgabit infirmitate Ca. effare mi bar-
tolde. vides eñ q̄lem ⁊ q̄ʒ turpẽ mõ hẽat aſpectũ Bar. optimã

ſibi fore medicinam iudico. Si ad paruum ꝗdem tempus fu/
ne ſuſpenſus in cloaca burſe noſtre que efficacē producit vapo
rem. quē ſi tp̄e ⁊ quidē pauxillulo ſopitus fuerit ab inſtāti om
ni ſecluſo morbo ſanabitur. at prius cōfiteatur velim. Bartol
dus Et ego in ſacris ſum. id onus mihi imponet. ſed quo pō
ſui ſuplicium Camillus Accipe retro te. Bartholdus. Nunc
incipias bone ioānes confiteri oīa delicta tua. ⁊ ꝓculdubio
ſaluaberis. quid audio omi die ſurripiebas ruſticis ⁊ aucas ⁊
pullos O grande peccatū. quid amplius dic abſqꝫ formidine
At ſcelus hoc grauiꝰ. fuit virgo priuſqꝫ defloraſti eam. aīaduer
te bene. crimē magnū eſt ꝙ ꝟginem oppreſſiſti. deinde q̄a ſer/
uilis erit patri tuo. propterea cum puer peperit iuraſti te non
feciſſe. factus es ꝑiurus. poſtremo maximū cenſeo ꝙ in eo loco
peregiſti vbi equi ſacrificiū habent Et ꝙ fueris impudicꝰ. naꝫ
ꝑpetraſti vidētibus equis. ſed quoniā vere confitēti venia de/
negari nō debet. ſed pius confeſſor (qualis ego ſum) penitētiaꝫ
debet iniūgere. ⁊ hec erit penitētia tua Nam pro his ceteriſqꝫ de
lictis tuis ⁊ fetore horrido magiſtros tuos largiſſima cena re/
focilles. tuos inquā mḡros quos poſt hac ob eam quā in te ge
ſturi ſūt hūanitatem. beniuolētiamqꝫ colere ⁊ obſuare teneris
necnō ⁊ confeſſorez ſummū anime curatorē. itidēqꝫ corpis tui
medicū. qui in hac ip̄a hora tibi penitus deſtituto p̄cioſiſſimis
medicamētis qꝫ citiſſime ſbuenit Vos itaqꝫ pingui refectōne
potuqꝫ recōſilies Non ſis parcus hoc veſpi ſed liberalis. com/
mittas famulo vt afferat de vino meliori. ⁊ ꝟtute eius noſtra
debilitata recreationē capiant. at mihi autoritas ſola eſt penitē
tiam preſtare ⁊ nō abſoluere Quāobrem ad mḡros te mitto.
quibus hec dignitas eſt abſoluendi. Reuerēde magiſter pecca
tor hic eſt maximꝰ. hec indicēda ꝑpetrauit facinora. autoritas
mihi data eſt iniūgere penitētiam. feci vt bona ſua ad dilapidā
dum daret. ⁊ quidē nobis iniūri. ⁊ pollicitos eſt nos oēs vi
no optimo reficere. oēs expone ꝙ genitor eius collegit ex a/
gro tuſculano. oēm pecuniā eius quā mater eius in theſauro
quodā abdidit. ac marito abſtraxit Vade ergo iohes ad magi
ſtrum ⁊ veniam obtinebis. poſt depoſitionē oēs appropin/
quabunt. ac dicant proficiat vobis ioānes.

Capitulum tercium quomō diſcipuli de exercitijs lectioni/
buſqꝫ loquantur

Camillus.

ſ Jc bartolde. ſcis tu quas lectiones ad baccalaureatꝰ
gradum ⁊ exercitia conplere oportuerit. Bar. optime
ſcio. nam lectiones ſunt nouem. exercitia ſunt ſex. Ca.
⁊ quo pacto ꝯplentur ſcis ne. Bar. q̇d ni. naꝫ triptite
ſunt ⁊ lcões ⁊ exercitia. itaqꝫ in tribus mutatóibꝰ quas inte
gre cõplere poterit. id eſt in ſpacio vniꝰ anni cũ dimidio Nem
pe vna in mutatiõe tres lcões duoqꝫ exercicia recipe ac audi-
re eſt neceſſe q̇ cito ꝓmoueri voluerit. Ca. quid ſcis. Bar. ſcio
equideꝫ ꝙ a baccalaureis plurimis q̇ optime norunt audiue-
rim Ca. ego tecuꝫ vna proficiſcar cuꝫ ꝯplere volueris ad audi
endũ hmõi libros. ſed audi vnum eſt quod abs te ſcire volo.
naꝫ ferunt ſi in principio ac fine lectionũ fuerimꝰ ſat eē ꝓ con
pletione. ⁊ ſi voluerimꝰ medio tpe ter quater ve intarbimus
Bar. Cur hoc. qualis illa cõpletio eſſet. Ca. Dicũt eñ nihil
nos ꝑcipe in lcõnibꝰ preſertim in altioribꝰ libris. vtpote phy
ſicoꝝ ⁊ cõſimilibus. ſꝫ cum ad promotionem ꝑuenerit nobiſ-
cum diſpenſatur. Bar. erras vehementer. nã facultatis artiuꝫ
magiſtri ita inſtituerunt. vt quečqꝫ priuſqꝫ admittat̃. affirma-
re oportet iuramento. qualiter audiuerit. quotienſcũqꝫ neglex
erit. Quondaꝫ erat vt ꝑmulti promouebant̃ q̇ rariſſime fue-
runt in lectionibꝰ. proinde magnã ſuſceperũt pecuniã pro tali
negligentia. Sed notabant maiores noſtri diſſolutionẽ ſco
lariũ. ⁊ proficere vel nullos aut paucos. Statuerũtq; nunc vt
q̇ſqꝫ audiat ꝯpleatqꝫ diligẽtiſſime ac legẽtibꝰ ꝑcipiũt ita nob
ꝓſit opa ſua. vt nobis haud minuta ſit euentura vtilitas. Ca.
Certe graue eſt vt ita dixerim. moleſtumqꝫ ſemꝑ adeſſe. timeo
me nõ facturũ. Bar. Cupis promoueri. nõ poſſes ſubterfuge
re. Ca. Dicã me affuiſſe. Bar. Et eris ꝑiurus. verũ eninuero
robuſte ꝯplexionis es. nõ repente periuriũ in facie tua denota
tur. C. De hoc ſatis. Dic mihi a quibꝰ magiſtris audiemus.
Bar. Uidi intimatuꝫ hodie magiſtrũ Jodocũ libros lectuꝝ
elencoꝝ. prope valuã eccĩe ſancti ſpũs hora ſexta. ⁊ vt arbitror
añ meridiẽ. ſeptima vero audituri ſumꝰ in eodem loco libros
phiſicoꝝ a magiſtro petro. ⁊ poſt meridiẽ in libris de aĩa a ma
giſtro iacobo lectio fiet ĩ pedagogio. Ca. Recte narras. memo
rie iſta mãdabo. vt cuꝫ ire volueris patus ſum. Quid tunc de
exercitijs ſentis Bar. Magiſter meus ꝑua logicalia diſputa
bit in ſua hitatione. illic addero. ⁊ veterẽ artem magiſter ioan
nes. cui me applicabo Ca. optime ſentis ceterũ quas audiemꝰ
reſumptões. Bar. Nõdũ deliberaui ad ſcrutiniuꝫ quoddã. es

quidē diligēs habeb⁹. q̄ꝫ plurimi ſunt. quib⁹ viſuꝫ ē maiorem
aſſequi ſcolares vtilitatē in reſumptiōibus. q̄ꝫ aut mancīſci
in lectiōib⁹ aut exercitiis p̄nt Nā ſi q̄ppiā magiſter noſter re/
ſumeret certe nō negligerem. eſt ei facundus ꝑſuaſiuus. quaſi
res ageret mihi apparet. cuꝫ aliquid in aptuꝫ ducit Ca. Et ea
dem mihi eſt ſnīa de hac re. nulluꝫ oculis meis cōſpicat⁹ ſum
mgr̄m. q̄ rē abditā maximeqꝫ occultā. tā lucide pulcreqꝫ poſſit
detere. ⁊ ſimplices tā facile ꝑmū inſtruē te oratū oratio Bar.
ſic te accingas ne vn̄qꝫ negociū aliquid impedimēto ſit. quin
ſꝑ ⁊ freques q̄dem in eius ſis reſumptiōe Bar. Faciē ⁊ cupi
de q̄dē. atqꝫ hoc (qđ ex te vehemētiſſime habere volo) Ca. Fi
at ergo. ſꝫ ē mihi negociū qđdā abeundi. parce multiloquijs
fac vale. Bartoldus Et tu vale mi camille

¶ Caplm. iij. de altricatōe viaꝝ ⁊ diſciplinarum ¶ Ca.

Unc mgr̄m tu quaſi ad celum attuliſti. tn̄ modernus
eſt Bar. quid tn̄ Ca. nihil ab eo deīceps audiā Bar.
eo ſtultior es. ſi doctrinā ei⁹ deſpicis. nā nō ſolū realiſte
verū etiā moderni magnā ꝑtē phie ꝯſecuti ſunt Ca. ſꝫ verſant̄ ī
ſophiſmatibus tm̄. verā doctrinā aſꝑnant̄ Bar. offendis veri/
atē. nā eruditiſſimi viri repiunt̄ int̄ modernos. nō audiſti in
q̄buſdā terris eos poſſidere integras vniuerſitates. vt Uiēne
Erfordie vtqꝫ quōdā hic erat. nōne arbitraris doctos hic bo/
noſqꝫ fuiſſe. ⁊ noſtro euo adhuc repiunt̄ Ca. Scio q̄dem ⁊ in
telligo ſꝫ fama eoꝝ ꝑua eſt. elaborāt ſolū in ꝑuis logicalib⁹ et
ſophiſticis Bar. nō recte intelligis. nā clari ſīt in enūciatōib⁹
⁊ ſylogiſmis. nō ꝑpies artiū ſtudioſoēs. q̄ ſyll'os ceteraſqꝫ ſpēs
argumētatōis facilius noſcant q̄ꝫ moderni Ca. ⁊ in vera ſcia
nihil ſciunt Bar. quā mihi facis verā ſciaꝫ Ca. p̄dicabilia por
phirij. kathegorias areſtotilis. in quib⁹ aut paꝝ noſcunt aut
nihil Bar. Jnhoneſtū ē te illa dicere Turpe eēt tam p̄claros
viros illa nō ītelligere. Aiaduerte regulas ꝯñaꝝ. in q̄bus vſi
tatiſſimi ſīt. integrā obſuāt ſpēꝫ nōnullā argumētatōis itēqꝫ
ſſlogiſmi. ⁊ cū vniūſalia h̄ et p̄dicamēta q̄ ꝑncipia ſīt argumē
tatōis neceſſe ē vt p̄noſcant. alioq̄n ī tota nihil efficerēt argu/
mētatōe. ſꝫ hoc intereſt. aliū h̄nt docēdi modū q̄ꝫ realiſte. qđ ſi
ītēta cura audirem⁹. nō parū fruct⁹ ē allatura eorū doctrina
Ca. te rogo mi bertolde expone mihi q̄d tn̄ vtilitatis ī ſe h̄ꝫ mo
dernoꝝ via Bar. exponā vt libet. ſꝫ vnū volo ꝑus ꝑcipias. nō
tāto amoē āplector doctnā eoꝝ vt aliſtaꝝ. ꝯceſeo tn̄ nulli⁹ doctri

nā eſſe ſphēdā. ꝓƀe igiť attētas aures. ⁊ q̄ dicā trade memorie.
Primū (qđ ꝓſuturū ī via modernoꝝ cēſeo fore ē) qđ ab ipis
diſcamus ꝓpōnū viui. ī oīb⁹ profundi ſtꝫ. boni in opinioīb⁹
inſolubilia obligatoriaqꝫ plane intelligunt ꝯūſioneſqꝫ hn̄t
in raris ꝓpōnib⁹. de q̇bus his inferunt q̇ nō noſcūt pl'ima in
cōuenientia. cuꝫ ꝓpōnes hypoteticas vim q̄ndā cōtectā in ſe
ꝯtinentes preclare norūt in his quiſqꝫ ſit modus arguēdi. ne-
qꝫ etiā reperies inť dialeticos q̄ſdā q̇ tā de enunciatōe q̄ꝫ de ſilo
giſmis queādmodū ⁊ ipi loquunť Quid in his ꝓprietatib⁹
cenſemus. que terminos reſpiciunt vt ſuppō āpliatio. ac de ꝓ
poſitioīb⁹. ac nouiſſime multos paralogiſmos ⁊ fere multos
intermiſcere. in quibus magna amenitas eſt Sic etiā inť ar-
guendū taꝫ repente os claudiť r̄ndetis. etiam ſi proteruus fue-
rit. en habes vtilitatē quā ingentē reputo La. Eſt em̄ vt ayſ
ſed mihi iam cordi nō ē. vitā meam in his ſophiſticis ⁊ cauil-
loſis cōterere argumētis Bar. fac vt placet

Capitulum quintum. quo pacta in menſe loquuntur La.

Ulſus ſit ad prādiuꝫ vadamus propera. alioq̇n neg
p leceris Bar. recte hortaris. etenī ſi neglexerimus. cete
ri nos haberent deriſos La. puerbiuꝫ hoc cōmune eſt
ſi quis dāna tulerit deriſiōe nō caret Bar. atqꝫ hoc merito fa-
cerent. nā nobis nulluꝫ ē negociū q̄ꝫobrem in prādio nō eſſe
mus La. en contecta eſt menſa. ſi paululū adhuc remotius eē-
mus hic ſedentib⁹ fuiſſem⁹ fabula. Bar. attingam⁹ nūc cibū
arduuꝫ mihi eſt preſtolari in mēſa cū cibaria pſto ſunt La. bo
ne ſocie tā groſſus es quaſi niſi bn̄dictōne velis comedē Bar.
neqꝫ ſacerdos neqꝫ theologus ſuꝫ La. at chriſtian⁹ ſum reli-
gioni noſtre ꝯgruuꝫ eſt. bn̄dictionē dicam⁹ ne vt porci in eſcā
ruamus Bar. dicax es. ego cibū accipiā. ſed q̇d rei eſt ꝙ plerū
qꝫ vitulinis carnibus veſcimur La. ſile pauliſp. deinceps effi
ciam leporinas habeas. q̇d his carnibus deficit obſecro Bar.
Non condite ſunt. nimis molles. extimo vitulum iſtum vix
matrem vidiſſe ⁊ ne mirare multum nemo in patria mea vte
retur. quiſqꝫ timeret ne ſubiret morbum aliquem. La. ſcio e-
quidem. ꝙ in patria tua ferinis ſemper veſcuntur. fabis au-
tem arbitror et lentibus. pulmentiſco atqꝫ muſo. Quid ais
tali ferculo mater mea cum te genuit in puerperio vſa fuiſſet.
et quandam ſuſcepiſſet recrationem. Balroldus minimum
garris. ſtolide agerem vt verbis tecum certarē maxime cū edē-

do occupatus eſſem. ⁊ tu homo es pꝛeter garritū picaꝝ nihil
hn̄s Ca. queſo affare ī pꝛādio iam. q̇s plus q̄ȝ tu locutus eſt.
Bar. nō poſſuȝ me ꝯtinere quin ea (q̄ ſentio) loquar. ꝓba tu
potum. ⁊ dic cuiuſmōi ſit. q̄ntiq̄ȝ valoꝛis Ca. vach. vn̄ nā po
tum hunc tam acerbū attuliſti. Bar. gaudeo vehementer ap-
pꝛobare qꝺ̓ dixerim quāq̄ȝ metui vt in ceteris ita in hac re mi
hi nihil contradiceres Ca. Quid ais. veritati ſemꝑ aſſentio.
Bar. iurgia ſꝑ adducis. ⁊ ꝟo acquieſcis rariſſime Ca. non di
cas hoc. ſcitū eſt eñi me veritatē amare Bar. haha. cū ali⁹ dice
ret. me ad credēduȝ induceret. cernis ne q̄ȝ ſpecioſa laus iſta ſit
q̄ pꝛopꝛio fluxit ex oꝛe. bar. aȝelle arguis me turpitudīe prop
terea ꝙ indecētiā tuam tibi manifeſtaui. ꝯgnoſcis q̇d mō fe-
ceris. pꝛim⁹ es in parapſide. poꝛtionē melioꝛē ſumis. q̄ nō añ
te poſita eſt. ſunt illi boni moꝛes. q̇d ſi ceteri impetu te iaȝ in-
uaderent ⁊ ad ſoleos ducerēt amabo tm̄ ꝓmeritus eſſes Bar.
non mihi libꝛū eſt poꝛtionē accipe Ca. nō. niſi hāc que tibi
appoſita eſt. quem reris taȝ ignaꝝ eſſe aut tam obtuſi ingenij
qui melioꝛeȝ non caperet poꝛtionem veꝝ ſenioꝛes hic ſunt et
honeſtioꝛes q̄ȝ aut ego aut tu. baccalaurij pꝛeferendi ſūt. q̄ ho-
neſtatis inſignia ſuſceperūt. ſed ſilent. dant hoc verecundie ꝙ
te nō increpant. q̇d autem animo volunt hāc eñi ſn̄iaȝ q̄ȝ groſ
ſus ille q̄ȝ illotus. noſcis ne q̄ȝ illicitum tibi eſt man⁹ tuas ſca-
bioſas ꝓmuȝ in cibarijs lauare. Bar. ſi baccalaurei dicerent.
bono animo ſuſciperem. ſȝ a te (q̄ oīa mihi in ꝑtē deterioꝛem
interp̄tari ſoles) habere nolo. ⁊ ī ſi ab his deſiſtās inuollam ad
capillos manus meas. teq̄ȝ docebo vt luce clarius intelligas
quem infeſtare debeas. raro mihi pax eſt raroq̄ȝ quies cū cibū
cape debeo Ca. ⁊ ſi vngues vt beſtia cāpeſtris haberes. ſi coꝛnua
vt bos tibi diceretur. quem putas facile perpeti poſſe ineptias
tuas. Verū arbitraris minis me vincere velle. inueniā reme-
diuȝ ⁊ quidem vtile. nam mgr̄o acta hec oīa manifeſtabo Bar
poſſis q̇d iē ſiin p̄lacuerit. ſis pꝛoditoꝛ noſter. vt ceteri pꝛodito
res ſuuȝ depoꝛtāt pꝛemiū. ita quoq̄ȝ ⁊ tu Ca. neq̄ȝ idcirco pꝛo
ditoꝛ eſſeȝ ſi ī oppoꝛtunitati tue reſiſterē Bar. neſcio haberes of
ficium ſi blādire ſtuderes. vtiq̄ȝ gnatonicū opus pꝛete ferres.
ad aures magiſtri. vt velut fauoꝛē eo conaris pacto tibi ꝯpa-
rare Ca. ſilias vt gratie dicantur. Bar. fiat

Caplm̄. vi. de quibuſdā altricationib⁹ inter ſcholares. Ca.

Uo poſuiſti librum meū Bartoldus.neqꝫ habui li-
brum tuū Ca.ſcio equidem te habuiſſe Bar.equidē
veritati pcis Ca.hoc vnum ſcito a me ſi vnqꝫ librum
meum in manibus tuis reperiā amplius.efficiaz.ne deinceps
occultes Bar.hercle nō occultauerim.qꝫ difficilis es ad cre-
dendum.etiam ſi opus eēt iuramento affirmarem Ca.neqꝫ iu-
ramentis tuis fidem adhibeo.natura em̄ tua fortis eſt.iuramē-
ta nō facile in ea ipa dinotētur.Bar.precor noli nimiū agita-
re ſtimulis atqꝫ pungere verbis tuis.quaſi aculeis quibuſdā.
aut ea que nolueris audies.audiſti obſecro vnqꝫ conſultū eſſe
canem quieſcentē non excitare ad rabiem Ca.noſco te verbis
multum efficere re autē ipa vel parum vł nihil Bar.vtinam
mihi in rem foret nō multum abeſſet quin manibus te impe-
terem atqꝫ verberibus afficerez.ſed pcipe verbum vnū.quotiēs
oro rebus meis ⁊ libris vſus es ⁊ veſtibus veluti tuis quan-
do te inuaſerim obprobriis ⁊ obiurgatōnibus in ſe habenti-
bus contumeliā quēadmodū mihi facis.vbi nam familiari-
tas noſtra eſt que olim inter nos contracta eſt.quādo dicebas
me ac teipm diligere Ca.edepol feciſſem ſi tuū erga me animū
nō immutaſſes.nec ita de me velim cogites vt tibi inimicarer.
amo perſonā tuam plus qꝫ dicere cōuenit.ſed mores tuos non
probo nec cōmendo Bar.dic bone camille quādo vnqꝫ oſten-
derim tibi quid qđ dignum ſit ꝙ amicitia noſtra.remiſſione
minui debeat Ca.O quaſi nūqꝫ feceris ac indies magis ⁊ ma-
gis ſūmo mentis conatu elaboras qualr̄ mihi nocere poſſis.ac
qꝫ eſſe obſtaculo duc in apartuz quid te impulit vt pridie ad
magiſtꝝ me tuliſti.cum reſumptōnez obdormiuerim.qui po-
ſtea me obiurgebat a crimine.accepiſti ne premiū aliquod.at
ſi te proditorē nuncuparē.forſitan aduerſus me cōciperes iraz
Bar.eſt hoc malefactū.ſi ſaperes.gratiā mihi haberes ampliſ-
ſimaz vt profectus tui gratia egerim vt poſtea maiori cura ⁊
diligentia reſumptōnes amplecteris.ex hoc ita me deus amat
āpliare opinatus ſum amicitiā Camillus.probe āt dictuz eſt
antiquitus Quod tibi nō vis aliis feciſſe cauebis Bar.atqꝫ
hoc ego laudo Camillus.⁊ quare mihi indignaris ſi quando
te obiurgio propter mores tuos tam corruptos tamqꝫ rudes.
Bar.interptarer inqꝫ plerūqꝫ in patrē meliorē ſi me amone-
res amice.hec mihi manifeſtares ſecrete.ſed cuz publice excla-

mas om̄es in me oculos dÿciunt. quē autumas equo animo
poſſe ſufferre Camillus. vt nūc te cognoſceres in factis tuis. ⁊
hoc idem quod poſtulas faceres. nō tam celer fuiſſes ad magi
ſtrum. ac dixiſſes me obdormiuiſſe. cur nō ad me veniſti ⁊ me
ſuſcitaſti. tūc ego verum in me amoreꝫ tuū cognouiſſem. Bar
toldus. verꝫ ais. quis ait Camillus. ab acutiſſimis audiui vi/
ris ſepiſſime ingētes labores ſtudentibus non eē adÿciendos
ſub quibus feſſi corruāt Bartoldus. veriſſimū quidē hoc eſt
⁊ frequēter mea iſta fuit opinio. vt liberꝫ interduꝫ habereꝫ ani/
muꝫ atqꝫ remiſſum etenī ſic reor qui ſemꝑ in ocio eſt tedioſum
facit tepentēqꝫ intellectū Camillus. ſis igitur paratus ⁊ ibimꝰ
Bartoldus. quorſum enī rogo Camillus. ad campū ⁊ ad pra
tum. ducam te ad loca viridia in quibus lilia creſcūt. virentqꝫ
floſculi. atqꝫ varium illic germinat graminis genus. ⁊ cor tuū
letabitur quaſi in gaudio paradiſi eēt conſtitutū Bartoldus
ſunt ne arbores etiam prope Camillus Nō ſolum arbores ſed
nemus quoqꝫ denſum. equidē in vmbra quieſcamꝰ ⁊ pratum
hoc in quo te ducturus ſum riuis circūlabitur. de cuiꝰ accipie/
mus ſuſurro haut paruā delectationē Bartoldus. ego paratꝰ
ſum. orna te caputio. ⁊ iter arripiamꝰ Camillus. faciam bar
toldus. per quā portam exibimꝰ Camillus. per ipam quā ſanc
ti iacobi nomīant Bartoldus. nō placet Camillus. cur non.
quid obſtat Bartoldus. porcos ſolent atqꝫ alia pecora per illā
cōpellere ad aquā. ⁊ tedioſas excitant pulueres. nō ſat. quis po
teſt nares obturare. ⁊ veſtes etiam nō paruꝫ deturpant Camil/
lus. attingamꝰ aliud iter. vis per portā inferioreꝫ Bartoldus
recte ſane. nihil tā melius dixiſſe potuiſſes. ſed via longa eſt. a/
lia fuiſſet breuior Ca. quid faciemꝰ cuꝫ ad pratū peruenerimꝰ
Bartoldus. hoc ex te volo intelligere. tu enī tanta laude extuli/
ſti locū illum. vix exſpectare poſſuꝫ quouſqꝫ videā Ca. Inue/
nies me nihil eē mentitū. dirige oculos tuos trans neckarum
⁊ vbi eminētiſſima quercꝰ ſe obÿcit. eſt locus quē tibi deſcrip/
ſi Bartoldus. cerno. at propiꝰ pratū eſt altera parte circūſeptū
conſpicis ne. multifarius color florꝫ eminet Camillꝰ. video pro
pe. ſed aliud eſt ſpectaculū ad quod deducturꝰ venio Bartoldꝰ
Si iā viſuꝫ eēt intraremꝰ aquā. ſol feruidus eſt ⁊ ſudorē depel
leremꝰ Ca. noli precor. flumē periculoſuꝫ eſt. iſtic plures ſubmer
ſi ſūt. opinor te ꝑcepiſſe timorē de cadauere in aqua comperto
paucis añ diebus. certe hic periculū ſubiuit. ſi vtiqꝫ mens tibi

fuerit balniandi. ducā te in riuū ſecuꝝ Bar. recte ſuadeſ. verūꝫ
ad pratū prius migrabim⁹ qđ tantopere collaudas Ca. en prō
pe eſt. vbi vis capiam⁹ quietē Bar. cenſeo alta ſb ſalice potiſſi
mū Ca. quare nō ſb pomo Bar. huc confer oculos. certe locus
eſt amenior. eſtqꝫ iocūdior. nā gramina ſūt recētiora ꝛ plus flo
ribus mixta Ca. fiet Bar. audi mi camille. q̄ꝫ pulcer auiū con
centus aures noſtras cōplet. recte dicebas locū illum ceteris le
tiorē. inſtarqꝫ paradiſi amenū Ca. pauci hoc pratū ſciūt. ꝛ ſi a-
lij quoqꝫ hūc locum ꝑſcrutarent̄. ſemꝑ hic copia foret ſocioꝝ.
Bartold⁹. vehemēter me recreat riui defluus ꝛ viſu delectabile
eſt piſces hincinde vagari Ca. ꝛ quid auiū cōuolatus. conſpi-
ce prope nos cyconiā Bar. reor me in iſtiuſcemōi prato nec vn
q̄ꝫ quieuiſſe. ad dexterā cerno ripā piſcibus abūdantē. in ſini-
ſtra oīs ferine ſūt creſcentiū genera. retro nemus eſt auiū e con
centu clāgeſcens. philomena canit. alauda cantu ſuo non deeſt.
oīmeſqꝫ volucres voces ſuas ſbtiliāt. Deinceps camille libel-
los recipiam⁹ atqꝫ huc pergam⁹ eniuero multū hic acui debe-
ret ingeniū. ſi quid mēorie traderet̄ Ca. ꝛ hoc quoqꝫ mihi ap-
paret. deinceps longe cēſeo optimū. vt qđ in lectōnib⁹ exercicijſ
ue audiuerim⁹ inter quieſcendū hic repetam⁹ Bar. iam noc-
teſcit ꝛ culmina fumant. petam⁹ opidū Ca. adeo delector ame-
nitate. ac vt redeūdi nulla mihi ſuccurrit ratio. ſurgam⁹ ac ve-
lociter meatū attingam⁹.

Capl'm vij. in q̄ alter alteꝝ in itinē interrogat Camillus
Unde veīs Bar. de erfordia Ca. que noua ducis in aptū
Bar. nulla ꝑſus. penit⁹ nulla Ca. arbitrat⁹ ſum erfor-
die veluti portū eē nouoꝝ oīm bar. res illa me fugit ꝛ vt veꝝ
fateor. nō delector ī nouitatib⁹ audiēdis Ca. q̄rſuꝫ eſt iter tuū
bar. Heidelbergā v̄ſus Ca. q̄d tibi ibidē negocij ē. Bar. mł
totiēs ad me delatū eſt optiaꝝ artiū diſciplinas illic ī magno
eē vigore. idō expiri volui ritū ipi⁹ vniuſitatiſ. ꝛ tu oportūe iā
obuiā mihi dediſti. declara q̄ſo que nā ꝯſuetudo ſtudij veſtri
ſit Ca. faciam que vis. ſed ꝓus enarra que ex te cognoſcē volo.
bartold⁹. que illa ſūt. Ca. expone modū vniuſitatis vr̄e. bar.
faciam cupide primū colūt viam modernoꝝ. antiquos (ſi qui
ſūt) nō admittūt. neqꝫ ipis cōceſſum eſt aut legere aut exercere.
Camil. Quāobrem bartold⁹. propt̄ diſſenſiōes. nā litigia cō
citant̄ e q̄bus inimicitia orit̄. naſcit̄qꝫ īuidia. ad euitādas v̄o
huiuſcemōi cōcertatōnes vnā viam hēre exiſtimāt Camillus

Id laudandū nū eſt. naȝ ſi multiplex eēt via. acutiores fierent
vſitatoreſq; ⁊ ad arguendū ꝓptiores diſcipuli Camillus.
Veriſſimū hoc eſt. ſed rogaſti quis ſit ritus vniūſitatis noſtre
tibi enodarē Eſt eñ longe alius vt audio q̄ȝ veſter primū mo/
dernos nū excludimus ſi quod boni haurire poterimus ab ip
ſis nō recuſamus. tuȝ in quaq; via magiſtri admittūtur. ſaluū
eſt cuiq; reſumere. quod probatōnibus ſuis continere valeat.
ſiquidē apud nos ſunt aliq̄ qui Albertū ſequūtur. qui Tho/
maȝ in diligentia. qui ſubtiliſſimi Joānis ſchoti veſtigia ob/
ſeruant. coluntq; ⁊ admirant̄. ⁊ hoꝝ oīm doctoꝝ diſciplina ad
ingenij exercitationē confert Camillus Equidē magnū mihi
iaȝ incuſſiſti ardorē ſtudendi. nihil dulcius mihi eſt. nihil io
cundius q̄ȝ audire quid excellentiſſimi viri ſentiant. Te oro
optime fautor. me inſtruere velis ad quaȝ me burſaȝ recipiam
in qua ſtudiuȝ maiori habetur veneratōne Bartoldus. nam
vt paucis dicaȝ. burſe om̄es plene ſunt. magna iaȝ copia ⁊ mul/
titudo ſuppoſitoꝝ eſt. ⁊ extra locuȝ probatū ſtare non licet. id
vnū ſuadeo vniuerſitatis pedellū alloquaris. vacuaȝ ne ſciret
habitationē. aut vnū indicaret qui te ad ipm̄ vt contubernalē
accipet Camillus. faciaȝ. ſed vbi naȝ eſt ſita pedelli habitatio.
Bar. nunq̄ȝ ante hac heidelberge fueras Camillꝰ. nunq̄ȝ Bar
toldus Quid audio. difficile erit bonaȝ (vt cōſequaris) habi
tationē. niſi alicuius preſidio fueris vſus. ac promotōne qui
notus eēt Camillus. ſed neminē habeo Te igitur facio preca
tum eaȝ mihi hūanitateȝ oſtendas. ⁊ in hac re manuductionē
prebeas. vbi in beneplacito tuo cōparare debeā nihil obmittaȝ.
Bartoldus. Condeſcendā petitōnibus tuis. nūc adueſpaſcit
vt vides futura luce q̄ȝ primuȝ me a ſomno ſpoluero in nego/
cio tuo ero familiaris. Camillus Sed vbi diuerſoriū bonum
eſt oſtēde obſecro Bartolde. Cernis domū acialeȝ picturis de/
coratam Camillus Cerno Bartoldus Illic diuertere poſſis.
vale. ⁊ tu quoq; vt libet Camillus Scio magiſtroꝝ qui Alber/
tum (quē vocitant doctorē magnū) imitant̄. illius ſequar do/
ctrinaȝ Bartoldus Et quaſi minor ſit beatus Thomas repu
tas Camillus Res illa me latet. veꝝ nomen Alberti preſtan/
tius eſt. Bartoldus. certe non quia ſanctitate gaudet beatus
Thomas Camillus. certum eſt quia plures fuerūt ſancti ſim
plicitatem preferētes in quibus ea cōiectura eſt. tamē ex operi

bus ſcꝫ deuotione ⁊ ieiunio abſtinentia ſanctitate obtinuiſſe
⁊c̃. dn̄m vero. Albertum ſcientie propter excellentiam meruiſ
ſe magnitudinis nomen cernis. ne quod iam preconium ad
pham ſplendidius ſit. Ca. velī me eſſe cuꝫ ſancto thoma Bar
Piger ſi facultas daretur q̄ non exoptaret habundantiaꝫ. at/
qꝫ cū ita ſentis ingredi religionē p̄dicatoruꝫ. vt ipſe fecerat in/
ſuda ieiunijs. ceteriſqꝫ preceptis ad beatam vitam ducentibꝰ.
⁊ eris comes eius vite ſanctitatiſqꝫ p̄ticeps. vides q̄ elabitur
oratio tua. ex ſtudio artiuꝫ hoc nō p̄cipit̄. ſed ex ↄtēplatōe di/
uina Bar. nil prodere verba euomere. mea ſn̄ia fert claraꝫ eſſe
doctrinaꝫ beati Thome Ca. neqꝫ ego repugno. quāquaꝫ Al/
bertuꝫ prefero. verūtn̄ ſi placuerit accedamus magr̄m Jodocū
is Scotum ſequitur Bartol. nequaqꝫ. om̄es eīn ipſum odio
perſequūt̄ Ca. q̄obrē ſcis ne Bar. haut ſcio Ca. edicā. ea prop
ter. eſt nā emuli ſubtiliſſimi Scoti doctrinā nō intelligunt.
Bar. hoc aliquid exclamāt. ſed fabula ē. quippe doctiſſimos
hic quāplurimos habemus magiſtro nam miranda res eſſet
ſi hunc ipſi nō intelligerent Ca. cognitū eſt eos multas (quas
ip̄e fecit diſtinctōes p̄cipere non poſſe Bar. neqꝫ illa nos di/
iudicemus. acq̄eſcamus his. qui prudentiores ſunt

Capitulum octauum de altricatioōe poetice ac iuridice fa/
cultatis. Camillus dicit.

m Agiſter Cōradus ſchuiſter interpretatuꝝ. ſe intima/
uit. Therentij comedias. ſumus ne audituri. Bar.
quid autumas in his eſſe comedijs vtilitatis. Ca. q̄ꝫ
indecoꝝ eſt ⁊ propter officiuꝫ boni hominis tam nobili ſcien
tie detrahere Bar. putas ne hoīes intelligere p̄doctos q̄d in ſe
therentius boni habeat. preceptores pene oēs diſſuadent proſ
uſqꝫ inhibent. nam de nuptijs deqꝫ laſciuis rebus eius ſt̄ co/
medie. que adoleſcentulis laſciuiā libidinēqꝫ incitiunt. id/
circo omnium fere magiſtroꝝ eadem ſn̄ia eſt. hanc vt a nobis
lubricitatem remoueamus. nam et impedimento eſt in capeſ/
cendis diſciplinis ⁊ obſtaculo Ca. paucis tecū agā ſi me audi
eris ſpero me propulſatuꝝ hunc a te errorem Bar. quē errorē
obſecro Ca. cognoſcis poſtea cū ego te arguā quadā ignoran/
tia Bar. effare igitur ſi quid habes Camil. faciaꝫ. primo ex te
ſcire cupio a quibꝰ hauſiſti poetas illos nihil boni ſcripſiſſe.
habes ne ab his qui plura in ipſis ſcripta legere. an ab his qui

nullā ab eis ſniam q̄ant Bar. neq̨ hoc plane ſcio. ac q̄ntū con
iectura carpe valeo. nihil in poetis ſapiūt Ca. audiſt iunq̨ q̄/
ſo diſciplinas emulos nō habere niſi inſcios. eteni prouerbiū
illud eſt tritū. timēt em̄ quoſdā doctiores euadere q̨ ipſi ſt̄. ac
ne vſu hoc veniat magnope potētiores ſic lratiores habere exi/
ſtimāt. eq̇dez ſi vltro citroq̨ acumē ingenij extēdam⁹ atq̨ doc
tiſſimos cognoſcire conemur. certe poete ſunt. ⁊ hi qui labo/
rem arti oratorie impendūt. audi illos flagito q̇ p̄cioſum hoc
im bar ſcm̄q̨ dec⁹ cuiuſuis ſcie victo dent. reperies illos q̄ſi eli/
gues. ⁊ ſic qn̄ depromere accidit rē in ſe hn̄tez difficultatez vllā
ſepe numero. ī medio ſmōis curſu cadūt a ꝓpoſito q̨ ipis di/
ripit loquēdi facultas crebro obmuteſcūt qn̄ loq̇ maxime ne/
ceſſariuz ē. At ſi tōtinuant tā incompti ſt̄ ⁊ agreſtes in ſmo/
nib⁹ ſuis. taz preſſi ⁊ pedeſtres. tāq̨ indecētes vt plus ſilentō
honoris haberent q̨ glorie loq̄ndo ꝯſequunt. bar. obmuteſce
mi camille. ſi hmōi ſmo tu⁹ deferret. tibi iraſcent Ca. recte mo
nes. ratio mihi in hac re atq̨ cautio hn̄da eſt. ceterꝝ ſi nullo ne/
gotio alio eēm prepedit⁹. enodaret tibi q̄nta eēt in poeticis fa
bulis vtilitas ſi detegeret. tu ꝯſpicare miſteriū ſacrū qđ nullo
ebetis vulgi vis aīo ꝯplecti ac ꝯ p̄hēdere pt. ſ; lōgā factur⁹ eēm
orationē ⁊ fortaſſe tedioſā. p̄terea ne plurib⁹ agā de poetarꝝ car
minibus hoc eſt ſatis dixiſſe. nūc mihi ſuccurrit volui an hac re
ꝯſuluiſſe. ſ; dedurit a propoſito ōīo mea. ſtatui mecū ad iura
me in breui velle applicare ⁊ experiri. q̇d in ea facultate q̄az p/
cipere q̄lis tibi ē ſnia. bar. nō diſſuadeo q̨ ipam credo ꝯmēda
re audiuerim. ſ; latiſſima facultas ē. nimiū req̇rit p̄miū. libro/
rū copiā. vix vlla ē ex oīb⁹ diſciplinis q̄ tā magnā diffuſāq̨ co
dicū multitudinē exigit vt iuridici. ⁊ vt freq̄ns lectio obſuet.
ſine q̄ nō p̄t eē erudit⁹ iuriſcōſult⁹ poſtremo memoria vt āpla
ſit multos caſus varioſq̨ poſſit retinere. primo igit examina
teip̄m. paulo āta memorata ferre poſſis. q̇ſquis em̄ vt p̄medite
tur q̇d actur⁹ ſit. neceſſe eſt ne inceptū turpitudine nouiſſime
deſerat Ca. laborioſuz eſt fateor multa memorie affigere. ſcim⁹
tn̄ nihil magni ⁊ ſine labore ⁊ piculo ꝯſeq̇ quē poſſe. verꝝ ſanū
eſt ꝯſiliū tuū. extio ſapientis fore matura deliberatione agere
q̇cq̇d inchoare velit. ⁊ nō incōſulta celeritate in negociū ruere
fores ne mihi ī tali facultate ꝯtubernalis. bar. q̇d poſſuz. liber
mihi nullus ē. paupcul⁹ ſuz. ꝯpare neq̇o Ca. q̇d ſi vna libros

habe͛rem⁹ bar.ſi illi⁹ mōi mihi oñderes hūanitatez faceres vt
ꝑpetuo me debituꝝ tibi cognoſcerē Ca.q̈elce.ſcribā parētibus.
in hac re pſidio ſint.ſpero me rñſuz ex ſnia habere.tātū efficatiā
ne vnq̄ꝫ noſtra ſocietas dirūpetur.ſꝫ modo mihi ē negocium
q̄ddaz cum hoſpite.Uale.

Capl'm.ix.de ↄmūib⁹ locutōib⁹ cū ſpatiātur. Ca

Paciabimur ne bartolde.atqꝫ ai q̄ndā refectōem ſuſ/
s cipiamus Bar.Neſcio opinor ſtudio incūbere.plus
ↄmodi afferret q̄ꝫ vel plateas inuiſere vel capuz.Ca
q̄s āt tāta aſſiduitate pt artib⁹ inſudare verēdū vtriqꝫ ē ne doc
trinā min usm ſu ete quiſpiā capiat.nā oia p̄mediteꝛ Ca.ali/
ud ē etiā in quo magnā habeo diſplicentiā q̄ꝫ p̄mū i v͛bū aliq̄d
ꝑrūpo vulgare.oī abſqꝫ deliberatione veſtigio me ſignas Bar
nemo ſupportat⁹ ē.etem̄ n oris coīe hoc eſſe ſtatutū alter vt al/
terū ſignat pro ſmone vulgariter prolato.nō iō inter nos op
primi dꝫ ſocietas Ca.nihil verius narrare poſſis.ſed multuz
acerbū ē ꝓpt͛ dixeri ⁊ moleſtū nō vti ſmōe populari Bar.oē
alicui⁹ rei exordiū arduū ē i p̄mis magniſqꝫ negocijs.ve͛ꝝ cō/
ſuetudo aſſiduitaſqꝫ freq̄ns mitigat moleſtiā Ca.bone bartol
de magna difficultate me abſtineo p̄ncipio q̄n me ſignas.ſꝫ cū
ꝓfecto intueor.tñ nulla ē in me erga te indignatio Bar.⁊ ſapi
entis ↄditio ē ſcire indignatōez amouere Nūc ſatis ē nos de
hac re talia dixiſſe.nimis lōguz ꝓduxim⁹ ſmonem.Uale

Capl'm.x.qualiter inter ſe loquātur cum ad examen ſeſbmitte
re intendunt. Camillus.

Abeo litteras a parentibus a quib⁹ intelligo niſi me
ſubmittam examini.nullum amplius ab ipſis habeā
preſidium.angor me torquet.atqꝫ met⁹ exagitat Bar
Cur non Camil.Multa ſunt retiacula.non pene complexi
multi magiſtri me odio perſequuntur proinde retardationez
vereor parum profici.Metuo reiectionem itaqꝫ non parua
res me angit et proſus me infeſtat Bartoldus.
Conſule magiſtrum tuum.is noſcit quid faciendum fugien/

dūqꝫ fuerit in hac re. La. Ipm ꝯſului. diſſuadet paṛ inq̇t me
ſapere Bar. Scio ꝯditiones eiꝰ. nā timorē tibi incutere exiſti
mat. certe nō eſt neceſſe vt tātoope timeas. in maiſto eſt. multo
indoctiores fore in examine. ego audaciā mihi quādaꝫ vēdica
reꝫ Scis em̄ timidos nihil ꝓficere poſſe. La. Dicis aliq̇d. ſꝫ
fortuna non ſemper equalis eſt. ego ſi reijcerer. magiſter arbi-
traretur ſe excuſatuꝫ ire ex quo mihi predixerit. ſcandalū mihi
eſſet atqꝫ adeo maximuꝫ patris mei genitricisqꝫ aſpectus non
pateret. nihil haberem. omnibus eſſem ⁊ fabula ⁊ deriſio Bar.
neqꝫ tā ſtrictuꝫ eſt negotiuꝫ. audi ꝟbuꝫ. vnū ſpero tibi eē pro
futurū. habūdans em̄ poſſis examinatoribus facere honores
reuerentiaſqꝫ. ⁊ noſtro euo multum faciunt munera tribus q̄tu
orue florenis oīm tibi fauorem comparabis La. Recte iudi
cas. nunc cepi animū. bar. Et id facere neceſſe eſt. nam ſi a ru-
ſtico quippiam impetrare velis. niſi fauorem primum reconſi
liares. incaſſuꝫ flueret labor tuus La. Ego me fruſtra conari
nō eſtimo cum manus pecunia plena fuerit. bar. Num apud
ouidium memiſti legere Mūera crede capiūt hoieſqꝫ deoſqꝫ
placat̄ donis La. Scio quidnā facturus ſuꝫ. bar. Quidnam
La. Significabo parentibus. vt āpliorē mihi pecuniā diri-
gant. bar. Quātam mō ſuſcepiſti La. in nūdinis proxime di
lapſis mercatores duodecim florenos mihi dedere. ſcribaꝫ ad-
huc pro decem. ⁊ añqꝫ intrabo faciā collatōeꝫ vnaꝫ. inuitaboqꝫ
mgr̄os quos offenderim vnqꝫ aut re aut verbis. ipſos quoqꝫ
tractabo lautiſſime. ſpero me ſic obtentuṛ fauorē eoṛ. ceteṛ ꝑci
pias aliud ē quod me itus cruciat. bar. Quale hoc ē La. nō
bñ ꝯpleni. ⁊ vbi in lcōibꝰ exercicijſqꝫ nō fuerim intitulatꝰ. ve
reor me nō extorquere recognitōes. bar. Optime poteris. naꝫ
mgr̄ tuus hūanꝰ ē. alijs plerumqꝫ cōdeſcēdit cum aliq̇d ab eo
poſtulant certiſſimū cēſeo. cuꝫ veṛ feceris noīe magiſtri tui. im
petrabis q̇cq̇d petieris. etiāſi nūqꝫ fueris in lcōibus La. Red
dis mihi aīm. ꝑiurus āt ero. bar. Omnis bacculariꝰ ꝓmotꝰ
ꝑiurꝰ. ⁊ vt pꝫ multi pauci ex mgr̄is hac peſte carēt La. Uideo
mercatorē quē me alloq̇ necē eſt. Uale.

Capl'm. xi. quo de lupo loquūt̄ ſtatutiſqꝫ i burſis aut collegijs

Uod inferi eū eradicēt ⁊ ſi vnqꝫ inueſtigabo nomen
eiꝰ. vltro nō euadat. bar. Quid te ſollicitat La. obſe
cro aiaduertere. duodecies fuerim i lupo ribaldꝰ certe
⁊ ab oīe differt nihil. oībꝰ caret ⁊ diſcretiōe, ⁊ decētia. bar. q̇s

erat.|Camillus.hanc ſcio Bart.ſi eum ignoꝛas quoꝛſum per/
git iracundia tua. Ca.dabo operam perſcrutaboꝛ ipſum. tandē
poſtea iniuriam hanc vlciſcar Bar.nō eſt iniuria.ſed potius
ſtatutum.noli mirari ꝙ totiens ſignatus es.centies potuiſſes
te ſignaſſe.equidem vt verum dicam vnicum a te latino ſmo
ne verbum per integram octauam non audiuerim. Et cuꝫ ita
faciamus niſi foret medium aliquod quod intereſſet. nō mo/
do inter beanos ⁊ nos.verum etiam inter laicos nullum ego
cognoſcerem diſcrimen.tam inepta eſſet. tam ſterilis locutio
noſtra vt nihil ſupꝛa Camil.certe nimium eſſet totiens inſcri
bere ⁊ quod plus me intus cruciat quater in coquina arreptꝰ
ſum.poſtulant a me denarios Bar.quo iure hoc faciunt Ca.
rogas.ſtatutum fecerunt ne quis intret coquinā niſi famulꝰ
ſit.aut cauſam quandam habeat vꝛgentem Bar.fuit ne publi
catum ſtatutum iſtud Ca.fuit. Bar.culpabilis es nullaꝫ ha/
bes excuſationem Ca.non eſtimabam. vt tam ſtricta ſtatuta il
la vellent tenere.⁊ talem inuenerunt modū.ſi quis infra men
ſis decurſuꝫ nō dederit congregantur magiſtri in ſtuba cōmu/
nitatis.⁊ poſtulant recuſanti.duplicatur pena.poſtremo ſi nō
obtemperauerit penalis ipſe denuncietur rectoꝛi.⁊ maius peri
culum incidit Bar.qualis aſtutia hominum eſt. Ca.non cre
dis ꝗꝫ infenſi nobis ſunt theologi Bar.omnia iſta vobis añ
hac manifeſtabam Ca.ſic eſt.pulſare iubebant palam omnia
edixerunt Bar.immerito eos accuſas Ca.quid ais pro effuſi
one ſtatuerunt duos albos.quo pariter in ſtatuto penalis ſuꝫ
vtinaꝫ crebꝛius triceps hos ipſos alatraret Bar.habeto rōem
⁊ deſine maledicere.ne reſiſtant plurima pericula cuꝫ ipſis ſb
ires.ſcis quale hoc p̄ceptum eſt.pꝛeceptoꝛes non offendamꝰ
nec verbis detrahamus Ca.quid arbitraris. decem a me flo/
renos extoꝛquēt vna in ſeptimana.vbi accipiā in oꝛtulo meo
nō creſcit.hoc cenſeo quo iure quaqꝫ iniuria poſſunt auferunt
a nobis pecuniam Bar. Culpa tua eſt volens hanc incidiſti
penam.deinceps cautioꝛ eris. percipito verbum vnuꝫ.tantus
erat fetoꝛ interdum hic.vt nullā ego rē mirandam duxiſſem.
ſi omnes incoli fuiſſent infecti.laici pꝛetereuntes ſepius dice/
bant.mirum eſt ſapientes viros indecentiam perpeti poſſe. vi
diſſes vndiqꝫ in curia ſub feneſtris ſqualoꝛem noctiuꝫ de vꝛi
na ⁊ accidit quod pꝛiceps noſter philippus pꝛeteriuit.os na/

reſqꝫ nō ſatis potuit obdurare. ⁊ qđ turpiꝰ eſt tam incōſidera
te aliqñ ſe habuerūt in die. mgr̄os alioſqꝫ ibidē ambulātes of
fendebant. haut parū ꝯducit illa minuere ac penitus depone-
re Ca. probe loquutus es. ⁊ ego aliquotiens hanc mecum ha
bui ſentētiam Bar. nā vt mihi apparet me ſemꝑ iudicio alio
rum relinquā. nihil melius effeciſſe potuiſſent mgr̄i noſtri. ⁊
pro vtilitate oīm noſtꝝ ⁊ pro honeſtate burſe fuanda. reſpice
parietes. domos ac latera. nō turpe ē vt ſic deprauātur. ⁊ niſi il-
lud inhiberetur infamia nobis in populo ſuccreſceret. Camil
lus. iam me induxiſti vt tecum actum illum approbem. atqꝫ
iram quam concepi a mēte procul remoueā exponā pecuniam
libens. poſtea cautus ero. ſed tempꝰ ē cenandi. Uale

¶ Capitulū duodecimū eſt de quibuſdam cōmunibꝰ locutio
nibus inter ſcholares ¶ Camillus

Raui in lcōne non vnicum didiciſſem verbuꝫ. nos
p̄ceptores noſtri cogunt. tempꝰ hoc fruſtra conſumi-
mus. Bar. vnde hoc euenit. arbitror te non aduertē
aut enarra quale ſit impedimētum Ca. id enim eſt obſtaculū
quia nimis alta grauiſqꝫ materia eſt. potius eam exponereꝫ pe
cuniā. ⁊ non intrarē. interea quid facerem quod mihi foret v-
tilitati Bar. cuiuſmodi lcō eſt Ca. librorum de anima Bar li
ber iſte parum prodeſt non intelligentibus. aut his qui fun-
damento carent. cur intraſti Ca. nunquid me complere opor-
tuerit Bar. conſule magiſtꝝ tuum. fortaſſe huius rei remedi-
um inueniet Camil. conſuluit. nullum inquid eē remedium
ſi complere voluero. neceſſe ſit affuero q̄ꝫ diligētiſſime. Bar.
mihi ſilendum eſt. ſi magiſtri tui huiuſmodi fuerit ſententia.
Camil. ha nihilominus faciam vt placuerit Bartoldus
Sum citatus a rectore. et is putat ſe extorſurum a me penam
tanta ira inflammatus ſum. vix ſanguinis guttam inuenies
vllam in corpore meo Camil. Quam obrem te citauit Bar.
ꝙ pectorale defero ac collirium cancellatum. vt vidit camiſiaꝫ
meam plicatam quaſi ſolus eſſem qui defert Camil. ſcio enim
ꝙ ſtatutum eſt ne quis deferat. cum tibi predixerim noluiſti fi-
dem adhibere Bartoldus. cur non ceteros pariformiter citat.

Camil. noſtra non intereſt diiudicare quid ipſe facit. ſed po/
tius acquieſcendum ſtatutis Bartol. videbo ſi quas fingere
valerem euaſiones Camil. optimum factum eſſet.
Bartoldus Quo iturus es camille. Camil. ad diſputa
tionem. Bar. ibo tecum preſtolare paululū. habeo magiſtro
meo non nihil dicere mox veniam. Camil. feſtina igitur vel
tempus dilabitur Bar. faciam en feſtinabam pridie. mecum
hodie inſtitui greſſum velle eripere ad diſputationem. naz reſ
pondentes boni ſunt atqz acerrimis ingeniis. ſpecialeſqz ha/
bent opiniones. contra quem communem vſum noſtrum te/
nent. ⁊ litigioſi ſunt audies mira Camil. facile dictum eſt eos
tenere. ac magiſtros arguentibus labeſcunt Bartol. nihil fir/
mi ſunt in factis ſuis Camil. quid putes nomine magiſtri re
periuntur viginti annorū. hi multos codices viderunt libroſ
qz quoruz auctorū perſpexerunt. aſtutiam arguendo obſeruāt.
mihi non eſt veri creditu qꝫ reſiſtere valeant. nam adoleſcētes
ſunt atqz adeo imbarbes Bartol. optime opinaris ac potius
intelligis. primuz etiam cum audiuerim rem ſtolidaz iudica/
bam. verum obſtinati ſunt ⁊ multum preſumptuoſi. Camil.
eo peius. verum audiamus Bartoldus. quid naz tibi de hac
diſputatione videtur camille. optime reſponderunt. neqz e/
go vnqꝫ eos tā doctos inſtructoſqz putaſſem Camil. ⁊ reuera
mihi placuit. ſed magiſter. Johannes rechemnacher nimis
impetuoſus eſt quaſi furore quodaz eos inclamabat Bartol.
omnibus facit reſpondentibus. quicquid enim dicunt (niſi
ei conſentiant) velut iram qnandam euomit. at ſi eum ſequū/
tur tunc ait eos nihil ſapere. Camil. antiqua eius conſuetu/
do eſt. omnino inueterata. Sed quid de magiſtro Martino
ſentis. q̇ paralogiſmo ipſum fere decepiſſet. Bartol. propriū
eſt omniuz nominalium vt cauilloſis ſuis veniant arguētis
nō laudo Camil. ſed decorū ē ſcire ſoluere. ⁊ in hac dialeticus
probatur Bar. Quis autē dies ſuos in ſophiſmatibꝰ omēs
terminabit. nōne plures ſunt altioreſqz ſciētie ⁊ facultates. q̇
bus opam īpendere neceſſe ē. Ca. eaipſa mihi ē ſentētia. tēpus
prandēdi ē Uale
Bartoldus Erā in diſputatōe ſerotina oīno tedio affec
tus ſiz raro intrabo āpliꝰ Ca. quāobrē Bar. nullius vtilita/
tis mihi apparet. vt opponēs huiuſmōi primū ꝓdigiū i aper

tum ducit. nam ille baccalaureus balbutiens erat. terciū vix
ab eo apprehendere verbū potui. ſiquidē exiſtimo ipm̄ dul-
cedinē concepiſſe de eius locutione Ca. nonne tritum illud
prouerbium audiuiſti. omnes male loquentes verba multi-
plicant Bar. ⁊ ceteri pariter faciunt multos incaſſum ſermo-
nes producunt Ca. vetus eſt conſuetudo propter nos nō de-
ponetur Bar. ego raro intraho.

Camillus. Quaſi ſtatutum iam fecerunt ne amplius illi
(qui phiſici nuncupantur) ad ſoleos ducentur. haut parum
minor circa eos magiſtros eſſe tā ſollicitos veluti in hoc vis
aliqua cotineat̄. Bar. ſcis cur faciā. Ca. haut ſcio Bar. nā ni-
ſi hoc eſſet aut pauci aut nulli diſputatōem intrarent Ca. cur
⁊ noſtro tempore id non erat ſtatutum Bar. ignoro ſed mul-
ta in tempore variant̄. ſic quoq̄ ⁊ hoc. ſed video ꝑtrum cōter-
raneū meūipſum adibo.

Capitulum. xiiij. de quibuſdam coibus. Bartoldus.

v bi nam eras cras camille. Ca. in auditorio ordinaria-
rū diſputationum Bar. quid boni modo egiſti Ca.
lecta ſunt ſtatuta Bar. totiens ego audiuerim ꝙ tedi-
um amplius audiendi conceperim. expediuerim ſepiſſime au-
dire priuilegia noſtra. ſed tam felix non ſum Ca. puer es ſto-
lide loqueris ſi tantā de priuilegijs colligere poſſet dominus
rector pecuniam. quanta de ſtatutis credo in quā ſingulis eti-
am annis nobis etiam legerent̄ Bar. ſentis mecum vt audio
Camillꝰ Equidem in memoria habes bartolde q̄ꝫ parato
animo tibi pecuniam crediderim. tu pollicitus es eam in bre-
ui tēpore reſtituere. non facis mihi. graue eſt. Bar. Obſecro
te mi camille ne interp̄teris in deteriꝰ Camil. non faciam (ita
me deus ſaluat) ſtudioſe Bar. profecto nulla mihi iam eſt pe-
cunia. p̄ſtolor indies nunciū de patria q̄ꝫ primū venerit te cō-
tentum faciam Ca. ille ſemper ſunt locutiones tue etenim ti-
bi notū eſt me eſſe pauperem ⁊ indigere pecunia. ⁊ tu minime
perpendis. ſed rogo te propter eū inter nos fauorē. quem iam
dudū contraximꝰ rem illam ac ſolutionem non velis longiꝰ
differre Bar. Faciam ⁊ prouidebo cura q̄dem intentiſſima.
Ca. Habes ne nunciū ad patriam Bar. habeo Ca. precor vt

ores ip̄m nomine meo accipiat litteras ad parentes meos.
Bartoldus. viſita ip̄m ⁊ cautelam tibi oſtendam quibus re/
bus efficies. vt paratus fuerit ad negocium tuũ Camillus. q̇/
bus em̄ dic Bartoldus Cantz vini ſi dono dederis faciet libẽ
tiſſime Camill⁹. mihi nõ eſt pecunia Bar. ⁊ fruſtra laborauer/
ris Camillus. al's profectur⁹ eſt. atq̃ʒ hoc expediret ſine impe/
dimento. Bartoldus. vt tibi apparet. ſcio em̄ quid rei eſt. par/
citatem tuã ſemꝑ oſtendis. nec eam obdere poſſis. plerũqʒ erũ/
pit. liberalitas aũt apud te nullum locũ inueniet Camillus.
ſi noluerit dimittat. ego abibo Bar. quaſi ſtimulis quibuſdã
te agitabam. recede ergo qui verũ audire nõ poteris.
Camillus. Optime fautor. te venio oratũ tres albos ad par/
uulũ tẽpus credere velis. nam vt tibi ſecreta mea reuelem ꝑ in
tegram octauam. nec obulus fuit mihi vnicus. ⁊ ſi vnq̃ʒ tibi
prodeſſe potero faciam cupide. Bar. parua q̇dem ac minuta
mihi iam ẽ pecunia. vnũ ſcito vt in menſis ſpacio reſtitues. a/
lioq̇n om̄is noſtra diſſociaret amicitia. nullus em̄ tanta mihi
nũc eſt familiaritate (vnico te dempto) cõiunctus cui iam cre
derem Camillus. ⁊ nũc non mentiar. Bartoldus. conſidera fi
dem ipam vt teneas Camill⁹. faciam Bartoldus Sum mag
na in triſticia. nec quo me vertã ſcio Ca. quid te ſollicitar Bar
toldus. nũcium haut bonũ Camillus. cuiuſmõi hoc eſt nũciũ
Bartoldus. vterqʒ parens mortem obijt Ca. iocaris ne Bar
toldus. deus vellet Ca. eſt ne certum nũcium obſecro Bartol
dus. certiſſimũ Camill⁹. recte condoleo tibi. quid nũc factur⁹
es Bartoldus. q̃ʒ primũ patriã petam. nam frater mihi eſt ⁊ ſo
ror paruula. ⁊ diuitie magne ſũt. ſuadent amici curam domeſti
cam ſuſcipiaz. ne bona noſtra diſpgant te. ad manuſqʒ veniant
alioꝝ Camillus. quid tũc de ſtudio fiet. Bartoldus. nihil a/
liud vt poſtponã Camillus. graue eſt. Bartoldus. nõ ſolum
graue. ſed etiam moleſtũ Camillus. pone ſpem tuã in deo. nũ/
q̃ʒ em̄ derelicti ſũt in eum ſperãtes Bartoldus. ⁊ faciã necẽ eſt
Camillus Audiui horrendũ dictu. timor me circũdedit ⁊ tre
mor oppſſit Bartoldus. cuiuſmõi hoc ẽ Camill⁹. nam venit
cõterraneus q̇dam. ⁊ ait tam vehemẽter patriã noſtrã inuaſiſſe
peſtẽ. vt ſingulis dieb⁹ pluſ q̃ʒ triginta ſepeliũtur Bar. ſerio
dic Camill⁹. certa res ẽ Bar. qualẽ mihi timorẽ incuſſiſti. nõ
preſtolor. q̃ʒcito ipaʒ querã. vt q̇d rei ſit firmiter ſciã

Capitulum decimūquartum. qualiter ſtudentes de mulieri
bus loquantur. cum amore earum inflāmati ſunt

Camillus.

Unde pergis bartolde. bartoldꝰ Fui in eccleſia de/
uotionis gratia. vtinā domi manſiſſem camillus.
Quid noui accidit. bar. noli inueſtigare nulli di/
cam. ca. nunq̄d mihi dicturus es. bartoldus. ſile in
manū labras. ca. Nōne lectitaſti ſepius amicoꝝ cōmunia eſſe
debent oīa. bartoldus Scio equidē ſed nō poteris opitulari
ca. Neqꝫ nocebo forſitan quādo illud ipm mihi negociū palaꝫ
faceres remediū inuenirem. bartoldus Timeo ꝗ nullum. ca.
Eloquere precor ſi poſſiꝫ ero preſidio. bartoldꝰ Sis ergo ta
citurnꝰ. ca. Mutus penitus. bartoldꝰ Steti in eccl'ia ⁊ puel
lam quandā inſpexi. que cum rurſuꝫ ſuos in me conijceret ocu
los. cor meū liqueſactū erat. totū corpus meū incenſum erat a/
deo vt quid facerē ignorabam. ca. Que naꝫ erat puella. bartol/
dus Noſcis filiam adoleſcentiorē gabrielis ſwartz. ca. Noſco
bartoldꝰ Ipa fuit. ca. caue obſecro q̄a menſtruoſa eſt ⁊ iam ve/
nenoſa. ſerpentis inſtar inficere ſolet. teneto hoc firmiter. ſi ad
eam propriꝰ acceſſiſſes periculū q̄dem magnū ⁊ graue ſubiuiſ/
ſes. bartoldꝰ Quid audio. hoc non intelligo. cuiuſmōi hec eſt
diſpoſitio mulieꝝ. ca. Mi bartolde ignoras. bartoldꝰ Certe
ſic declara rogo. ca. Nā quolibet menſe mulieres fluxuꝫ ſangui
nis patiūtur. tūc plusq̄ꝫ vipere venenoſe ſꝫ. vt ſi oculos in ali/
quos tūc ſperſerint ſine cordolio nō euadet. eouſqꝫ etiam inter
duꝫ quis ex eaꝝ aſpectu debilitatur. ac plene inficitur vt ex om
niū vita diſcedat. bartoldꝰ Abhorreo iam a mulieribꝰ. ſed pre
cor. habent ne etiā virgines. ca. Habent ⁊ ſepius q̄ꝫ mulieres.
bartoldꝰ Nunq̄ꝫ deinceps inſpecturꝰ ſum mulierē. rem egiſti
mihi gratiſſimā. cum hoc expoſuiſti Uale. video magiſtꝝ ibo
ad ipm.

Bartoldꝰ Quorſuꝫ eſt tibi iter camille. ca. Ad pretoriū.
illic coreas celebrant. ibis ne vna mecū. bartoldꝰ. non. ca. vide
res rem gratam oculis tuis. bartoldꝰ. Quid nam. ca. facies ⁊
virginū ⁊ mulierum quaſi angelicas. ⁊ cor tuū letaretur. ac ſi in
gaudijs paradiſi foret conſtitutum. bartoldꝰ Non delector co

reas atqꝫ videre mulieres multo pulcrior eſt aſpectus ſapien-
tie. qui ſtudijs acquiritur litteraꝝ. quieſcit nãqꝫ paradiſi gau-
dium. vbi virtutum copia. diſciplinarũqꝫ fructus comparat.
in pretorio Iaꝫ ſi bene penſabis ibi res eſt dyabolica. non pru-
dentia ſed venus. non doctrina. non iuſticia. nõ veritas. ſed de-
ceptio. nam in vultu veluti roſe videtur florere. ⁊ omis ille de-
cor ſuperficietenus eſt. intrinſecus aũt tanqꝫ vlcus quod ha-
bet ⁊ inſaniem ⁊ fetorem ⁊ venenum Camill⁹ Sile precor a-
lioquin facies vt nunqꝫ mulierem intuerer Bartoldus. Sũ
ne aliquid mentitus. que eñ peſtis plus nociua eſt qꝫ mulier.
Camillus. Fateor. ſed nimiũ oblique interptaris quaſi ſingu-
la de ipis Bartoldus. nunqꝫ tanta verbis explicari poteſt ma-
licia. quin maior habet in eis imperiũ. Camillus. ⁊ ego hic per-
manebo ac tecum optimis artibus inſiſtam Bartoldus Op-
time facis mi camille

Camillus Optime fautor proficiſcere mecum. certe fac-
ti te non penitebit tui Bartoldus. Quorſum profecturus es
Camillus. eo ad domũ arnoldi. habebimuſqꝫ vultũ alacrem.
Bartoldus. Quis iam illuc cõueniet. Camillus. Aderunt
eñ pulchre mulieres ſpecioſiſſime virgines. talem habemus
aſpectum. vt quaſi nec ameniorem expetere valeres Bartold⁹
Forte me ducis ad montem veneris Camill⁹ Dimitte illa at-
qꝫ acquieſce precibus meis Bartoldus. non faciam Camill⁹.
Quare nõ Bartoldus Scio quid periculi ſubſit Camill⁹.
nullum periculũ Bartold⁹. Dicas huic qui ignorat. etẽm in
vna hora tantũ debes inflãmari. vt in vna quindena nullam
haberes appetitus ratõnem. nunc tibi apartum eſt qꝫ nocius
ſit litterarum ſtudioſis mulierum aſpectus Camillus Hone-
ſte ſunt mulieres Bartoldus equidem non vadam ne ad libi-
dinem conciperem Camillus. Sede ſermone faceto ipãrum
ſentiam dulcedinem Bartoldus Dulcedo forſitam verboꝝ
te allicit. dulcior eſt hodierna diſputatio. in qua ſanctoꝝ viro-
rum atqꝫ eruditiſſimoꝝ verba tractantur. narranturqꝫ precep-
ta ad bene beateqꝫ viuendum Camillus. Recte putas. ⁊ ego te-
cum iter accipiam.

Capitulum decimũquintũ vt precedens narrat de mulie-
ribus. Camillus.

Artolde veni obſecro.tibi aliquid demonſtrabo.
Bartold⁹.quid nam demonſtrabis Ca.ſperge huc
viſum.vides v̾ginem iam pretereũtem Bar.video
Ca.quis em̄ tam ferreus eſt aut lapideus' cur nõ ta
lis aſpectus afferat delectatõem Bar.quid ſtolide queris.ſa/
piens ſtultus efficere nequit.quia is eſt ⁊ infirmus.⁊ mollis
natura Ca.de ſola loqueris ſapientia.⁊ ſola vita h omĩs eſt.ex
amina teipm̃.ac bene dijudica qualis tua hec fuit locutio.nam
aſpectus feminee figure te vicit.quid gladi⁹ faceret viri robu/
ſti bartold⁹.abi hinc nolo amplius te haberi mecũ Camill⁹.
nõ potes audire verꝫ Bartold⁹.quid tecũ loquar.aſperior es
ne dicam inmanior feris ſilueſtribus.nam queqꝫ amat alteraꝫ
vt conſociũ vite ſue Ca.⁊ ſi bene dicere debeo.tu beluis ſimilior
es q̄ꝫ viro ſapienti.quia ſenſu moueris ⁊ nõ ratõne Bartold⁹
fateor.certus viſus me mouebat.⁊ ſi rõnem ſequi voluero op
poſitum dicam Ca.nũc abibo quia qd̾ volui habeo Uale
Bartoldus Cerne.nunq̇d clenodium ẽ pulchꝛ ⁊ p̄cioſum
Camillus.vbi nam cepiſti Bartoldus.dono datum eſt mihi
o q̄ꝫ tenerrime fuerũt iſte manus e quib⁹ accepi Ca.video be/
ne q̄ anulus eſt.etiam ſi magni pẽdis tres quatuor ve valet al
bos.at cuiuſmõi manus fuerint mihi expoſueris ſcire nequeo
Bartoldus.nõ donum quãtum beniuolentia dantis placet.
Camillus.vnde tamẽ habes dic obſecro Bartold⁹.nulli au/
tem dicam.Camillus.nulli om̄ino.Bartoldus.maior nata
iudicis Camillus.certe ridiculus es bartold⁹.quãobreꝫ Ca
millus.q̄ rem minutã magni pẽdis.ſi hoc ſcires ac plane intel
ligeres quod ego ſentio procul a te amoueres bartoldus.q̇d
hoc eſt eloquere rogo Ca.dicam ſi tecum retineas bartold⁹
neqꝫ tam rimax ſuꝫ vt facile om̄ia dilatarem Ca.videas ne la/
queus collum ſtringat tuũ.⁊ anulus in cathenã vertatur fer/
ream bartold⁹.Non ſatis hunc tuũ intelligo ſermonẽ quo
pergit iſta oratio Ca.enucliabo.nam eandẽ dicunt violaui.a/
lius nucliuꝫ cepit.ſi voles habebis aut teſtam aut ſportam
bartoldus.quid ais profecto honeſtiſſima eſt Ca.iam ſen/
tio quia ip̄am ardes.ac amore es eius inflãmatus.tu verbis ſi
meis fidem nõ habes conſpice ventrem nũquid tumeſcit bar
toldus.optime camille ex quo fonte illa hauſiſti Camill⁹.ru/
mor vndiqꝫ in oppido eſt.atqꝫ tam cito ſi poterit genitor eius

ipam tibi copulabit in vxorem. bartold⁹ Et ea mihi intentio huiuſqꝫ fuit ipam vt ducam Camillus. O extremã dementiã o manifeſtiſſimã inſaniam. propt̃ mulierculaꝫ vnaꝫ atqꝫ adeo vilem ſtudiũ relinquere velis. optimaꝝ artium incenſum earum amore ac pulchritudine eius. propulſam hanc obſecro a te intentionẽ. ⁊ cogita ꝙ vir ſis. bartoldus. Quid poſſum. amor eni̅ oſſibus inheſit Camillus Quid audio. en remediuꝫ cogita q̄ꝫ flexibile animal ſit mulier. qꝫ indomitũ ⁊ ꝙ nullis frenis poſſit retineri. cogita quia hec inhoneſta eſt, corruptaqꝫ ⁊ deflorata. ⁊ certe extinguet̃. ac prorſus deletur eius que in eaꝫ habes amoreꝫ Bartoldus Faciaꝫ certe nihilomin⁹ plurimũ me tibi daturus cognoſco. ꝙ illa que fugiebãt exponere nõ recuſabas. videbo quid mihi cõueniat Uale

Camillus Optime fautor ſi opere ſolutus es proficiſcere mecũ. bartold⁹ Quorſum Camill⁹. Scies poſtea. bartoldus Ante ſcire magis cõmendo Ca. equidẽ laudabis. Bartoldus. non faciam niſi dixeris Ca. non ſeducam te videbis. Bartold⁹ Fidem nõ adhibeo. etiaꝫ ſi iuramento affirmares. Ca. Ducam te ad choreas veſptinas Bartold⁹ Quid illic boni. Ca. Adeſt oculoꝝ amenitas. copia ſcꝫ ⁊ mulieꝝ ⁊ virginũ Bartold⁹ Abſurda ſt̃ oculoꝝ ſpectacula. nihil magis noxiũ q̄ꝫ illa videre Camill⁹ Theolog⁹ es antiquos retines mores. Bartold⁹. noli theologiam exprobrare. plus profutura q̄ꝫ res tue ſt̃ inanes Ca. nihilomin⁹ vadam Bartoldus. eo nõ prudentior es Ca. nihil quod nocere poteſt euentuꝝ eſt. bartold⁹ Nihil. nõne vides laycoꝝ multitudinẽ qui nobis ſemp inſidiantur. cauſaſqꝫ querũt per phaſqꝫ nephaſqꝫ vt nos inuaderẽt quid ſi impetuꝫ in te fecerint ⁊ furore quodam aggrediantur. Camillus. Mihi reuera dicere poſſes quod verius eſſet. nam quoſdã conſpicor. qui capitale aduerſus me gerunt odium. tibi ſummã habeo gratiam. vt illa depromipſiſti. nũc manebo. bartold⁹. Nihil conſului Ca. Diſcedam cubiculũ. ⁊ cras integre (vti fertur) ſurgam. ac integra quidẽ belle Bartold⁹ Optime cenſes. effugieſqꝫ pericula. Camillus. Optime bartolde Uale Bartold⁹ Et tu vale mi camille.

Capituluꝫ decimũſextum de cõmunibus locutõnibus inter ſtudentes

Camillus.

f Amiliares dies prope ſunt.ſentio em̄ ſin capite.
Bartoldus.quo pacto ſentis Camillus.quia atte
diationeʒ concipio ſtudēdi Bartoldus.credo om
ne tempus tibi eſſe in cane.Camillus.Quomodo
hoc Bartold⁹.Nam rarus tibi eſt ſtudendi appetitus. Ca/
millus Diſcas tu eo vehemētius Bartold⁹ Jraſcaris. Ca/
millus Te latet.neqꝫ oīa tibi propalari debent Bartoldus
Audiſti vnq̄ꝫ duplices hoīes inueniri.illi iraſcūtur.hij vt
floccum veſtimenti paruifaciūt Camill⁹ Sapiduʒ tibi eſt.vt
me afficit deriſione Bartoldus Quid ſi dicam Camillus.
Quid ſi manus tibi conferaʒ in capillos Bartold⁹ Tam ci/
to Camillus.citius certe q̄ꝫ tibi videtur Bartoldus.Et quid
tūc ego eēm facturus Camillus.Tēptabimus ſi libet.ꝛ nume
rum tibi oſtendaʒ vnguiū Bartoldus.Malo eſſe quietus.
ꝛ tibi credere.noſco em̄ ꝙ factioſus es.ego autē maiorem am/
plecti cupio diſcretionē q̄ꝫ verberibus pugnarem.p̄terea abibo
Camillus Principes veniūt.audis tubicines Bartol
dus Audio Camillus. Eamus viſum Bartoldus Nunq̄ꝫ
antehac vidiſti principes Camillus.Vidi.ſed huiuſmōi iam
habent ornatuʒ.quē conſpicere admodum cupio. bartol/
dus Mollis es vt mulier que oīa cupit intueri.maneas in
dicabo tibi nōnullam Ciceronis epiſtolam.in qua vt in ſpecu
lo quodā antiquiſſimū hūc cernes phyloſophū viteqꝫ precep
torem Camillus Faciam reuera ꝛ libentius quoqꝫ.ſed vbi nā
eſt bartold⁹ En preſto eſt Camill⁹.Unde venis bar/
toldus Dicam tibi mira.conſpexi oſtentationē ioculatoris
camillus Dij boni quid audio Ceteris ſemp inhibere ſoles
ꝛ quā diſſuades in eandē incidiſti foueam bartold⁹ Noli
mirari.effecit magiſter.N.quoniā vidēdi haberet appetitum
meqꝫ rogaret ipm ſequerer Non audebaʒ denegare p̄ſertim cuʒ
pro me denariū exponeret ca.Quid boni vidiſti Bartold⁹
Nihil quod aut relatu dignū eſſet.aut quandā mihi dediſſet
delectationē.dimicare ſciuit qd̄ cōmune eſt.habuit vulpem.eā
humanis vocibus obtēperat.de quo parūper mirabar.poſtre/
mo vitreas hymagines fecit de loco quodā velato exire.que bel
lum inter ſe gerebant.optimū autē cedit ioculatori.nam pecu/

niam tollit. burſam complet. alias nihil boni potui conſpicere Camillus Utinā tecum vna fuiſſem Bartoldus. Parum refert illa videre aut non videre Nempe ſi gratis om̄ia per integram valerem videre diem mallem abeſſe. q̄ꝫ cum hac fatuitate tempus conterere Camillus Jllo ſermone facis ꝙ nō conſpicar ſed ibo ad ſermonē. bartoldus Recte cenſes.

Camillus. Jbimus ad eccleſiam atqꝫ audiamus ſermonem. nam monachum illum ferunt predicare qui venit de ytalia Bartoldꝰ Jlle pinguis forte eſt qui fuit heydelberge apud minores Camillus Jpe idem Bartoldus. Sepius eum audiui. non eſt facūdus. loquitur quaſi fabulas quis recitaret. Camillus. Atqꝫ doctus eſt. nam ſi vera ſunt que rumor predicat doctior eo non eſt in oppido. Bartoldus Non repugno. ſed negocium eſt mihi modo abeundi. tempꝰ nō patitur.

Camillus

Haſtiludia erunt in foro. conſpicabimur ne. bartoldus Non. Camillꝰ. q̄zobrem repugnas. non pōteris mecum vna proficiſci bartoldus Non videbo ⁊ ſi torneamenta nō fierēt nam nulla eſt inde ventura vtilitas. camillꝰ. Uidebis concurſum hominū quem plurimi videre volunt. bartoldus. Manifeſtiſſimā video hominū inſaniā. atqꝫ q̄ꝫ plures debachantur. tu de turba illorꝫ videri velis camillus. Diſſuades in tantū ꝙ appetitus eūdi vendēdiqꝫ elabitur.

17 Capitulum decimūſeptimū. quomō reſpondere q̄s debeat cum in p̄mo de vniūſitatis ritu interrogat.

Camillus.

GRatus eſt mihi aductus tuus optime bartolde. ⁊ te ſaluū adueniſſe plurimū gaudeo. bartoldus Habeo tibi gratiā ampliſſimam ⁊ te quoqꝫ ſaluū inueniſſe nō minus gaudeo camillus. Quid boni affers de vniūſitate tua bartoldus. Paruꝫ habeo negociari cum conſanguineo meo. camillus. Suſcepiſti baccalauriatus inſignia enarra obſecro. bartoldus. Nondū. ſed examini prorio me ſubmittā. camillꝰ Fortunā tibi proſperā exopto. bar. Et ego tibi pariformit. ca. optīe fautor ēne m̄ritu do iā

ſuppoſitoꝝ in vniuerſitate veſtra.bartoldꝰ.certe mľtitudo eſt
nam oīa collegia burſeqꝫ plene ſꝫ.nec vllū tēpus mihi ſuccur
rit.in quo tanta copia pluralitaſqꝫ fuit quēadmodū iam eſt.
Ca.Uiget ne ſtudium Bartoldus.quātum mea ratio appꝛe
hendit.vix vnqꝫ in tanto vigoꝛe erat vt nūc eſt Camillus.que
aūt facultas plus floꝛet Bartoldꝰ Facultas artium Ca.Que
via nūc floꝛet Bartoldꝰ De om̄i opinione reperies artiū cul/
toꝛes.ac via doctoꝛis ſancti āplioꝛ eſt alijs Ca.Nempe a plu
ribus audiuerim quondā vniuerſitatē illam plenā fuiſſe mo/
dernoꝝ dogmatibus Bartoldꝰ.Sic eſt ⁊ adhuc.ſenioꝛes ma
giſtri maxime de natione ſueuoꝝ moderni ſꝫ.ſed ſcholares nō
habent inclinationē ad ipos Ca.quid aūt de via dices vľ doc/
toꝛis magni vel ſubtilis. Bartoldus.nihil.nam qui Alber/
tum ſequūtur pauci ſꝫ.tres tm̄ quatuoꝛue magiſtri Colonie
ꝓmoti.⁊ totidē qui foꝛtaſſe ſchotum ſequūtur.ſed parua eſt eo
rum audientia paruūqꝫ reſumūt Camillꝰ.quid dices de ſump/
tibus.quo in precio habent̄ comeſtibilia Bartoldus Satis
in competenti om̄ia ſꝫ foꝛo.pane excepto.nam ſiligo triticūqꝫ
in caro precio ſꝫ Ca.certe lipſick non ſolum eſt.dies nōnulli
preterierūt.vt nec cum aliquo piſtoꝛe panes inueniſſes.at cere
uiſia veſtra optima nō eſt Bartoldus.Sumus aſſueti raſtꝝ
potare.ſed qui aſſuetus nō eſt interdum pꝛeferret potū tenuio
rem.ca.Rumoꝛ eſt medicine quendā eſſe doctoꝛem qui excellē
tiam quandā pꝛe ſe ferat Bartoldꝰ Probe dicis.naꝫ ars eius
minoꝛ eſt q̄ꝫ fama.ſi vero ſꝫ que plerīqꝫ iam ⁊ illi qui intelli/
gunt p̄dicant.ca.Pardulcis fautoꝛ conſanguineꝰ mihi eſt ado
leſcens facilis nature.capax ingenij.is inclinationē quandaꝫ
ad ſtudium habet vniuerſale.parentes vero eius pauꝑculi ſꝫ
non multum pꝛeſidio eſſe poſſunt.quante pecunie ſibi neceſſa
rie ſꝫ Bartoldꝰ Ut tibi vera dicam ad minus vt habuerit vi
ginti floꝛenos.vľ ſingula non bene expediet.camillꝰ.Uach ni
mis magna pecunia. bartoldus Pecunioſos requirit vniuer
ſitas. camillꝰ Conſului nuper vnū magiſtꝝ.fuit eius ſenten/
tia vt famularet̄ magiſtro alicui atqꝫ additionem adiūgeret.
quid tibi videtur.bartoldus.Neſcio certe.ſi aliquātiſper poſ/
ſet fruere libertate.ſtudium liberos requirit ⁊ in pꝛomptu eſt.
eos ſepenumero parum pꝛoficere.qui ſolis diſciplinis appli/
cati ſunt.nullis alijs rebus inuoluti.etenim vt de me faciam

coniecturā parūꝫ de diſcipulis nāciſceret niſi frequentia qua
dam eſſem coniunctus ſemotuſqꝫ ab omnibus que impedirēt
Ca. recte ſentis de te qui abūdas quid ſi meliorare nō poſſes.
Bar. Ignoro tñ vt reor accomodarem me ⁊ tpi ⁊ facultati. at
vt tibi clare exponam. vidi pauperes quoſdam famulantibus
aggrauatos. nō nunqꝫ ceteros in diſciplinis plus hauſerunt
⁊ in eruditiſſimos creuerunt viros. ſed hi multum laboraue/
runt. ceteris dormientibus fuerunt in ſtudio. nihil tante repu
tationis eſſe cenſebant qꝫ doctrinam. qꝫ virtutes. qꝫ bonarum
artium ſcientiam Camil. optime. intelligo mi bartolde agoqꝫ
gratiam qꝫ maximā ꝙ illa tam lucide mihi declaraſti. accipiaꝫ
deliberationem de hac re. oro. mecum domum petas. ⁊ faciamꝰ
hauſtum amicabilem. Bartoldus profecto mihi iam non eſt
ocium. nam iturus ſum ad conſanguineum meum. pollicitus
enim eſt mihi quodam in negocio fore preſidio. ſed qñ fruor
liberiori tpe. promptiſſimo animo tibi condeſcendaꝫ Camil.
rem mihi acceptaꝫ faceres Bar. nōdum omne tempus euaſe/
rit. diutius em permanſurus ſum ⁊ ſepius conueniemꝰ Uale.

Caplm. xviij. de modo petendi perſonas honeſtas aut ad
prandiuꝫ aut ad collationes.

Reuerendi magiſtri viri magne dignitatis ac ſcientie. pe/
tit magr. N. dñationes veſtras proxima luce futura. ſecum in
prandio fore volueritis. ⁊ quibus in rebus reuerentijs veſtris
vnqꝫ complacere potuerit faciet cupidiſſime
Honorande magiſter ſupplico reuerentie veſtre nomine
magiſtri. N. ſecuꝫ in prandio fore nō recuſetis. quod erga hu
manitatem vr̄am ſummo ſtudio laboroqꝫ ⁊ ope promerebit
Preſtantiſſime magiſter. rogat magiſter meus ꝙ hora veſ
pertina in collatione ſecum eſſe volueritis ⁊ quibus in rebus
vſu venerit. vt eius opera rem gratam vobis efficere poſſit. in
eo nunqꝫ lenteſcet.
Honorande dñe ſupplico gratia preceptoris. rethoricam
Tullij ſibi accmodare velitis. ⁊ ſi quam ex eo petieritis mate/
riam que foret in manibus eius non ſolum libenter ſꝫ cupide
inſuper vobis accōmouabit.
Magnifice dñe doctor. magiſter. N. honeſtatem veſtrā ac

dignitatem oratam facit. quatenus craſtina die ſecuꝫ prande
re volueritis. qđ parato obſequio promerere maximo ingenij
conatu elaborauit Egredie doctor vir modeſtiſſime atqꝫ op
time. facit magiſter meus dominationē veſtrā rogatam. qua
tenus dignemini ſecum vna munꝰ accipere collationis. ⁊ qua
in re complacitum iri vobis potuerit faciet diligentiſſime
Baccalauriandi Optime preceptor vir ſuauiſſime.
ſupplicamus humanitati veſtre hoc veſperi in habitatōe ma
giſtri. N. vt fueritis in collatione atqꝫ pauptatem noſtrā non
aſpernari velitis. quod quiſqꝫ ex nobis promptiſſimo animo
libenter promerebitur.
Reuerende magiſter facimus reuerentiaꝫ veſtrā oratā qua
tenus magiſtri. N. collationis officiuꝫ accipere non recuſetis
et noſtri in diſputatione memor fueritis. ⁊ omni tempe in ve
ſtris beneplacitis erimus ſtudioſiſſimi
Reuerende magiſter placet humanitati veſtre ingredi bal
neum. nam pro nobis exponam. Oro inſuper vt hoc animo
ſuſcipiatis. equidem ſi maiorem reuerentiam vobis oſtende
re poſſem aut honorem. pficerem ſtudioſiſſime.
Dilectiſſime magiſter. puto dn̄ationeꝫ veſtrā memorie tra
didiſſe ac nos contentum feciſſe tpe taxe medie. venio itaqꝫ re
reuerentiaꝫ veſtram precaturus. quatenus mihi recognitio
nem aſſignetis
Honorande magiſter audiuerim a vobis exercitium vete
ris artis. peto nomine magiſtri mei teſtimonium cirographo
velitis tribuere. quo magiſter meus vos ꝯtentuꝫ faciet.

Et ſic eſt finis deo laus ⁊ gloria trinis

d
r
c
d
d
i

ſ
g
a
b

t
e
ſt

n
ſi
re

d
re
n

ri
v

books2ebooks.eu

www.books2ebooks.eu

eBooks from your library by
eBooks on Demand

digitised by
National Library of Sweden
National Library of Sweden